REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune in Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare.— Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumineca 50).

„GAZETA“ iese în fiecare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casa: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corónе. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 275.—Anul LXV. Brașov, Dumineca 15 (28) Decemvrie. 1902.

Celor 21 dascălĭ din Sĕlagiu.

Voim sĕ vorbim de cei douĕ-decĭ și unu de dascălĭ Sĕlăgienĭ cu pricina, (vedĭ „Felébredés“-ul din „Szilagy“). Le suntem datorĭ cu reflesiunile nóstre la rĕspunsul lor, ce l'am publicat în n-rii 261, 262 și 263 ai „Gazetei Transilvaniei“ dela începutul luĭ Decemvrie st. n.

Am dat loc rĕspunsuluĭ trimis nouĕ din sînul celor douĕ-decĭ și unu, ca sĕ le dăm prilegiu de a-se apĕra contra învinuirilor, ce li-s'au adus în colónele foiei nóstre.

Am dat loc cu atât mai bucuros acestuĭ rĕspuns, cu cât el ne dovedesce, că dascălii, de care vorbim, sunt conscii de pasul greșit, ce l'au făcut într'un moment nenorocit și simt trebuința de a se scusa înaintea opiniunei publice române.

Pĕcat numai, că gândul de a ne scrie și de a ne arăta neajunsurile lor, carĭ, dic ei, i-au amărît așa de mult încât în desperarea lor șĭ-au luat refugiul la acel „Felébredés“, le-a venit așa de târdiu. Déca erau pe deplin sincerĭ față cu causa cea mare a învĕțămêntului nostru național, cum afirmă ei, nu trebuia sĕ lase s'ajungă lucrurile așa departe, ca sĕ alerge la o fóie streină și adversară causei nóstre, ci sĕ fi venit la noi și la alte diare române sĕ arate neajunsurile, cu carĭ aveau sĕ se lupte și sĕ céră lecuirea lor.

Acésta însĕ n'au făcut'o și decĭ, orĭ-ce ar dice și orĭ-ce ar face, nu se vor spăla nicĭ odată de păcatul c'au alergat la foi adversare și rĕu voitóre causei lor și a școlelor române c'un „Felébredés“, care, așa cum e redigiat, cuprinde în sine nicĭ mai mult nicĭ mai puțin, decât lăpĕdare de ai sĕi și de causa proprie.

Nu s'au adresat la foile române cu tóte că, încât privesce diarul nostru, acesta nu numai odată, ocupându se de stările din Sĕlagiu, i-a luat în apĕrare pe dascălii de-acolo, întrucât a fost informat, că pe alocurea nu sunt tratațĭ cu destulă bunăvoință și cu destul respect de către superiorii lor din cler.

Cu drept dic cei 21, că până acum Sĕlagiul, mândra patrie a lui Bărnuț, numai cu esemple bune a atras asupra sa atențiunea lumei românescĭ.

Dér, întrebăm pe cei 21 dascălĭ, déca esemplul, ce l'au dat ei prin Felébredés-ul lor, a fost de așa ca sĕ atragă atențiunea lumei românescĭ spre lauda și onórea lor?

Ei dic, că sunt conscii de chemarea lor, că sunt un factor principal în sînul națiunei și nu a cincea rótă la car, că sunt calificațĭ și nu de aceia de la „Strîmba“, și că se luptă în loc de frunte pentru înaintarea neamului nostru.

Fórte bine! Dér atuncĭ ce caută acești dascălĭ la diarul „Szilagy“? Ce-i îndémnă a merge la adversar și a i-se plânge în contra superiorilor lor și în contra sângeluĭ lor propriu, esclamând: „sĕ trăiéscă toțĭ aceia, carĭ își dau silința a ne libera de cătușile conaționalilor noștri“?

Déca ar fi trăit Bărnuțiu, óre ce ar fi dis el în fața unei ast-fel de purtărĭ tocmai din partea acelora, carĭ pretind a fi pĕtrunșĭ de chiămarea lor dăscălĕscă in fruntea poporului român?

Alte esemple au dat urmașilor lor marii dascălĭ ai românismului din vĕcurile trecute! Ei s'au jertfit pentru deșteptarea și binele națiunei în mod cu totul desinteresat, și mai bine au suferit orĭ-ce neajunsurĭ chiar și dela cei de un sânge cu ei, carĭ nu i sciau prețui după merit, decât sĕ șovăiéscă măcar o clipită înaintea adversarului comun.

Dér de ce am mai discuta despre lucrurĭ, asupra cărora nu mai încape nicĭ o discuție? Ceea-ce a susținut organul nostru despre pĕcatul național, de care s'au făcut culpabilĭ cei 21 prin nenorocita lor declarație publicată în diarul șovinist „Szilagy“ este cel mai puțin, ce ei au meritat a se dice despre urîta lor faptă.

Alta este întrebarea cum sunt tratațĭ în Sĕlagiu și prin alte locurĭ dascălii noștri de către preoțime; déca sunt raspectațĭ cum merită și sprijinițĭ în greaua lor chemare de către cler, orĭ în multe locurĭ sunt tratațĭ de către cler în mod despotic cum nu se cuvine și cum numai bine și priincios nu póte fi pentru învĕțămêntul nostru.

Despre acéstă cestiune s'a vorbit de nenumĕrate orĭ în cursul anilor în colónele foiei nóstre, care în tot déuna a fost o sinceră apĕrătóre a dăscălimei nóstre din tóte punctele de vedere, tocmai fiind-că scie sĕ prețuiască rolul însemnat, ce'l are învĕțătorul în viața nóstră națională.

De ce cei 21 dascălĭ sĕlăgenĭ ne-au ocolit pe noi și-au alergat la o fóie adversară? Au voit sĕ arate cu asta că sunt de cei cualificațĭ și nu de cei de la „Strâmba“? Fost'a pasul lor un fel de rĕsbunare față cu acea parte a clerului, despre care susțin, că-i desprețuesc și-i tiranisézá, orĭ un act de servilism și de umilire față cu ómenii stăpânirii, în a căror grație au vrut sĕ între?

Noi credem, că a fost o rĕtăcire mare și că cei mai mulțĭ dintre acei 21 au fost amăgițĭ și sedușĭ de a subscrie acea declarație unguréscă fără ca sĕ-o înțelégă și sĕ scie judeca cum se cade ce ticălósă și rea tendință se esprime într'însa.

Déca este așa și déca cei sedușĭ au ajuns a cunósce marea greșélă, ce au comis'o, de ce nu și-o recunosc pe față cu tótă sinceritatea, cinstea și lealitatea bărbătéscă, de ce mai umblă sĕ o justifice și scuze aci cu una, aci cu alta?

Căcĭ bine trebue sĕ-șĭ însemne cei 21, că orĭ cât de vinovațĭ ar scóte ei pe unii séu pe mai mulțĭ dintre preoțĭ, în ce privesce neîmplinirea datoriei față cu dascălii dela școlele confesionale, pionerĭ ai culturei nóstre naționale, nu vor puté șterge pĕcatul, ce l'au sĕvĕrșit prin acea declarație neprecugetată, care îi face sĕ apară ca nisce desertorĭ dela causa cea mare a învĕțămêntului nostru național.

Déca dér cei 21 dascălĭ séu o parte din ei vor sĕ liniștéscă în adevĕr publicul român alarmat prin pasul lor amintit, atuncĭ sĕ aibă curagiul bărbătesc a recunósce în tótă sinceritatea și pe față, că au greșit când au subscris un pamflet, ca cel publicat în diarul „Szilagy“.

Atuncĭ vor înceta nedumeririle și vom puté păși în liniște la esaminarea adevĕratei stări a lucrurilor, care a produs — admitem — atâta nemulțumire în sînul dăscălimei din Sĕlagiu.

Revista politică.

Numai câte-va dile mai sunt până la încheierea anului gregorian 1902. El lasă anului viitor și guvernelor statelor dualiste o moștenire neplăcută, care cu tóte sforțările, ce s'au facut timp îndelungat, n'a putut fi arangeată nicĭ până adĭ. Este așa numita afacere a *pactului vamal austro-ungar*. Sâmbăta trecută ministrul president ungar Coloman Szell s'a dus la Viena, ca sĕ conferéze cu guvernul austriac în cestiunea pactului. Ambii miniștri au fost primițĭ în audiențe de către Maj. Sa monarchul. Resultatul însĕ a fost zero. Nicĭ de astă-dată nu s'au putut înțelege și s'au despărțit cu vorba de a-se mai întâlni odată, pentru a *lămuri* situațiunea. Se dice, că întâlnirea acésta va avé loc mâne în 28 Decemvrie. Mâne ar fi sĕ se decidă așa-dér asupra întrebării: orĭ se va finalisa definitiv pactul, orĭ că tractările se vor întrerupe definitiv, după care ar urma separațiunea vamală, orĭ o crisă ministerială în Budapesta séu în Viena.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Spre casă... séra.

(După *Lenau*.)

Săracul vine obosit
Cu crosnia în spate,
Plugarĭ plesnind din bicĭ sĕ 'ntorc
Cu carĕle 'ncărcate.

Bogate ugere aduc
La grajdurĭ ciurde 'ncete;
Feciorĭ în povești sĕ duc
Pe la 'ndrăgite fete.

Și vênătorul fluerând
Grăbesce către casă
Cum traista plină de cârstei
Și iepurĭ prea 'l apasă.

Poetul ese fericit
Din codru, din rĕcóre,
Ducênd frumóse prădĭ cu el:
Gândirĭ neperitóre.

I. Prișcu.

Rĕsbunarea.

De Titu Chitul.

I.

Trufașul nobil Havy îșĭ mĕsura cu pașı marĭ lungimea odăii. Lângă masă stetea secretarul sĕu, cetind cu glas înalt o scrisóre, ce o ținea în mână.

Trăsăturile de obiceiŭ severe și posomorîte ale feței nobilului, temut de toțĭ iobagii, pe carĭ urgia sorții neîndurate îi dăduse sub neumana lui stăpênire, se înseninară cu încetul de bucuria ce o deșteptà în el plăcutul conținut al scrisorii.

Secretarul începù a cetì scrisórea cu sfielă, ce se manifesta în intonarea nesigură; căcĭ cunoscea el prea bine firea violentă a stăpânului sĕu; scia el din esperință, că mânia acestuia avea se se descarce întâiŭ și întâiŭ pe capul lui, de cumva neplăcutul conținut al scrisorii îi aducea în vibrare sinistră nervii irităcioșĭ. Când vĕdù însĕ, că stăpânul sĕu îșĭ iuțesce pașii și că stă sĕ sórbă de nerăbdare cuvintele lui, prinse și el curagiŭ; vocea sa devenì mai sigură, intonarea mai puternică.

Havy de odată se opri înaintea secretarului. Espresiunea feței sale era radiósă și în ochii lui strălucia fericire nemărginită.

— Ai terminat Gábor? îl întrebà pe acesta căntând a da vocei sale dure un timbru cât se póte de dulce.

— Da, Măria Ta, — rĕspunse acesta și puse scrisórea pe masă.

— Cetitu-mĭ-ai tot? N'ai retăcut séu schimbat nimica?

— Dómne feresce! Măria Ta cunósce fidelitatea mea, suut deja de șépte anĭ în serviciul Măriei tale, și mĕ pot mândri, că în acest timp mĭ-am împlinit serviciul totdeuna cu devotament către generosul meu stăpân.

Secretarul lingușitor accentuà cuvêntul marinimos. Havy nu lăsà acest epitet neresplătit; îșĭ petrecù decĭ mâna 'n buzunar, scóse câte-va monede și le dete servului umilit.

— Sĕ fi fericit, Măria Ta, dimpreună cu grațiosa mirésă! — rĕspunse Gábor cu o profundă inchinăciune. — Sunt vesel, că ceriul mĭ-a acordat favorul neprețuit, ca eu cea mai neînsemnată persónă, sĕ fiu cel dintâiŭ, care pot ura fericire stăpânului meu marinimos, la logodna sa cu cea mai frumósă zînă din tótă Transilvania. Trăiéscă nobilul Havy și gentila sa mirésă Melania!

Havy zîmbì cu mulțumire.

— Te prea pripescĭ, Gábor, cu felicitările tale; încă nu-s logodit.

— Adevĕrat, însĕ avețĭ promisiunea părintelui domnișórei Melania, și atâta ajunge.

Havy luà scrisórea aducĕtóre de bucurie și începù a o esamina de aprópe.

Déca ar fi stat cine-va la spatele lui, s'ar fi mirat de ce ținea el scrisórea cu capul în jos.... De ce?.... Pentru-că nobilului Havy îi era necunoscută arta plebeiă de a descifra cugetele aruncate pe hârtie. Nu era el óre destul de bogat de a plàtì un servitor, care sĕ se ocupe cu acest lucru nedemn de nobilimea sa?

Pentru el cu mult mai bine se potrivia a-șĭ petrece tot timpul în eserciții de arme, în dresarea cailor și cânilor de vênat, în benchetuirĭ și orgii, prin urmare nu-șĭ prea bătea nicĭ-odată capul cu purtarea condeiului de pênă de gâscă, care tremura ca frunda plopului între degetele sale

Incă la finea anului trecut Coloman Szell spunea, că a sunat „césul al doi-spre decelea“. De atuncĭ şi până adĭ a tot sunat césul, un an de dile, şi totu-şĭ n'a adus vr'o îmbunătăţire în situaţiune. Lumea politică aştéptă cu mare încordare sĕ audă ce va spune Szell despre pact în rĕspunsul, ce-l va da când la 1 Ianuarie 1903 i-se vor aduce gratulaţiunĭ de anul nou. Va dice, probabil, ca şi anul trecut, că „césul al doi-spre-decelea a sunat“ şi că el nu va lăsa o iotă din drepturile ţĕrii.

Orĭ-ce va dice şi orĭ-ce va declara ministrul-preşedinte unguresc, fapt este şi rĕmâne, că s'a înşelat în speranţele lui cu privire la pact şi că n'are sĕ trécă aşa de uşor peste acéstă problemă grea care-l muncesce diua şi nóptea.

*

In *ministeriul comun de rĕsboiŭ* s'a făcut la începutul sĕptĕmânei *o schimbare.* Maiestatea Sa a primit cererea de demisiune a ministrului br. *Krieghammer* şi a numit un nou ministru de rĕsboiŭ în persóna feldmareşalului-locotenent, cavaler de *Pitreich*, care era şi locţiitor de şef de stat major al armatei.

*

Sĕptĕmâna trecută s'a rĕspândit pretutindenea scirea, că ministrul rusesc de esterne contele *Lamsdorff* va sosi *în Viena.* La început se dicea, că Lamsdorff vine la Viena, ca sĕ facă o visită Maiestăţii Sale monarchului *Francisc Iosif* cu care n'a avut încă norocirea a-se cunósce, şi că va avé o întrevedere şi cu contele *Goluchowski*, ministru comun de esterne austro-ungar. O di mai târdiu însĕ telegraful a dat de scire, că înainte de a veni la Viena, Lamsdorff va merge la Belgrad şi la Sofia. Scirea acésta în sine era destul comentar la visita cancelarului rusesc în Viena. Stau rĕu adecă lucrurile în *Peninsula-balcanică.* Agitaţiunea macedoneană este cu drept cuvĕnt considerată ca un cuib de furtunĭ şi de pericole pentru pacea Europei, şi décă nu va interveni diplomaţia şi sfaturile Austro-Ungariei şi Rusiei pentru a preîntîmpina primejdia, la primăvară are sĕ isbucnéscă flacăra rĕsboiului în Balcanĭ. Rusia şi Austro-Ungaria şĭ au luat însĕ rolul de a veghia asupra păcii. Intre aceste douĕ marĭ puterĭ esistă şi o învoiélă încheiată la 1897 în Petersburg, care privesce direct Peninsula-balcanică. Situaţia fiind aicĭ din cele mai critice, s'a simţit trebuinţa, ca cele douĕ împĕrăţii sĕ se înţelégă prin representanţii lor, că ce ar fi de făcut în cas când o revoluţie generală ar isbucni în provinciile Turciei locuite de creştinĭ.

Turcia vĕdĕnd ce cale-i pe vale s'a grăbit şi ea a face ceva, mai înainte de ce din Petersburg şi din Viena i-s'ar pune sula în cóste A publicat un plan de reforme pentru provinciile ei europene, gândind astfel că va satisface de-ocamdată numeróselor pretensiunĭ şi plângerilor, ce se ridică contra regimului asiatic, ce domnesce în Macedonia, Albania şi în alte provincii ale sale. Guvernul din Constantinopol, speriat de ceea-ce se pregătesce, a dat ordine stricte şefilor provinciilor sĕ susţină ordinea şi sĕ nu mai dea prilegiu la proteste şi plângerĭ contra regimului turcesc.

Lumea aştéptă de-ocamdată sĕ vadă ce se va fierbe pentru Turcia în marele consiliu al diplomaţiei şi e estraordinar de mare curiositatea faţă cu întâlnirea din Viena a miniştrilor afacerilor comune rusesc şi austro-ungar. Călĕtoriile lui Lamsdorff la Belgrad şi Sofia, capitalele a douĕ state, carĭ sunt direct interesate în cestiunea macedoneană, face ca curiositatea sĕ fie şi mai mare. In Belgrad i-s'a făcut lui Lamsdorff o strălucită primire, el va fi întêmpinat cu aceeaşĭ însufleţire la Sofia de către Bulgarĭ, căcĭ Bulgarii vĕd în visita acésta o încuragiare a nisuinţelor lor de expansiune pe socotéla Turciei. E semnificativ, că în Rusia simpatiile generale s'au întors éraşĭ pe partea Bulgarilor, s'au deschis liste de subscripţie pentru refugiaţii bulgarĭ revoluţionarĭ şi însuşĭ Ţarul a dăruit 10,000 de ruble spre acest scop, banĭ pe care se dice, că contele Lamsdorff îi duce el însuşĭ la Sofia.

Nu mai puţin încuragiaţĭ se simt şi Sêrbii. In ajunul sosirei lui Lamsdorff la Belgrad, fruntaşii oraşului au afişat un manifest în care se dice: „Lamsdorff vine în Serbia şi Bulgaria cu nobilul scop de a *pregăti aceste douĕ ţerĭ* pentru o acţiune diplomatică iniţiată de Rusia în scopul îmbunătăţirii situaţiunei fraţilor noştri creştinĭ din Macedonia. *Rusia e protectorea nóstră.* Sĕ primim cu solemnitate pe Lamsdorff.“

Cuvintele acestea spun destul pentru a înţelege orĭ-cine scopul călĕtoriei cancelarului rus.

Rĕspunsul Regelui Carol la adresa Senatului.

Étă, după „Monitorul Oficial“, cuvintele cu carĭ M. S. Regele Carol a mulţumit Senatului pentru adresa ce i-a adus, ca rĕspuns la Mesagiul tronului:

Domnule Preşedinte!
Domnilor Senatorĭ!

„Sentimentele de iubire şi de nestrămutat devotament ce Mi-le arătaţĭ, în cuvinte aşa de măgulitóre din partea Senatului, au găsit în sufletul Meu un resunet adênc şi recunoscĕtor.

„Cu cea mai viuă mulţumire am constatat, că pe ambele ţĕrmurĭ ale Dunărei amintirile rĕsboiului sunt neşterse în inima tuturor; în dile din urmă încă Mi-s'au dat dovedĭ scumpe şi nenumĕrate despre recunoscinţa, ce se păstréză iubitei nóstre armate.

„Unanimitatea cu care Senatul s'a pronunţat pentru ridicărea unui monument în amintirea rĕsboiului, 'Mĭ dă o nouă mărturie de dragostea sa pentru armată, întemeietórea şi scutul independenţei nóstre politice.

„Cu drept cuvĕnt priviţĭ băncile populare ca o instituţiune binefăcĕtóre; sunt convins că ele vor fi într'adevĕr de mare ajutor claselor muncitóre, décă vor fi conduse cu prudenţă şi înconjurate de un control serios şi neîncetat. Ele vor desvolta printre sătenĭ spiritul de economie şi de asociaţiune, pârghia puternică a propăşirei şi a bunului traiŭ — ridicând astfel starea materială şi morală a acestor harnicĭ plugarĭ şi bunĭ ostaşĭ, cărora dragostea Mea le este pe deplin asigurată.

„Sunt încredinţat, că Senatul. — pĕtruns de înalta sa menire şi însufleţit de acest înţelept patriotism ce l'a arătat în tóte împrejurările — nu va cruţa nimic spre a desĕvêrşi munca roditóre şi binefăcĕtóre aşa de fericit începută, dând astfel guvernului Meu un sprijin luminat şi hotărît.

„Vĕ mulţumesc din adêncul sufletului pentru bunele şi caldele urărĭ ce aduceţĭ Reginei, Mie şi Familiei Mele din partea Senatului.“

Comitatul Braşovului
după ultimul recensĕmênt.

1) Cercul inferior.

1) *Apaţa.* Hotar 8565 j. c. Case 473, din carĭ 241 de piatră sĕu cărămidă, 232 de lemn, 416 acoperite cu ţigle, 33 cu şindilă, 24 cu paie Locuitorĭ 1 14, din carĭ Maghiarĭ 1467, Nemţĭ 9, *Românĭ 329,* Jidovĭ nicĭ unul.

2) *Bod.* Hotar 4932 j. c. Case 504, din carĭ 403 de pietră, 3 de vălătucĭ, 98 de lemn, 441 acoperite cu ţigle, 63 cu şindilă. Cu paie nu e acoperită nicĭ o casă. Locuitorĭ 2431, din carĭ Maghiarĭ 130, Nemţĭ 1377. *Românĭ 911*, Jidovĭ nicĭ unul.

3) *Feldiora.* Hotar 10.230 j. c. Case 550, din carĭ 377 de piétră, 173 de lemn, 397 cu ţigle. 134 şindilă, 19 cu paie. Locuitorĭ 2527, din carĭ Mag. 261, Nemţĭ 1032, *Românĭ 1162*, Jidovĭ 3.

4) *Crisbav.* Hotar 8117 j. c. Case 476, din carĭ 195 de piatră, 18 de valatucĭ, 263 de lemn, 398 cu ţigle, 47 cu şindilă, 31 cu paie. Locuitorĭ 1780, din carĭ Maghiarĭ 1208, Nemţĭ 12, *Românĭ 560*, Jid. nicĭ unul.

5) *Preşmer.* Hotar 12.081 j. c. Case 850, din carĭ 541 p., 309 l., 738 cu ţigle, 85 cu şindilă, 27 cu paie. Locuitorĭ 3580, din carĭ M. 123, N. 2 [illegible]6, *Românĭ 1336*, Jidovĭ 7.

6. *Herman.* Hotar 10.366 j. c. Case 557, din carĭ 412 p., 145 l., 462 ţ., 91 ş., 4 p. Locuitorĭ 2189 din carĭ M. 42, N. 1184, *Românĭ 961*, Jidovĭ nicĭ unul.

7) *Măieruş.* Hotar 9932 j. c. Case 373, din carĭ 268 p., 105 l., 351 ţ., 17 ş., 5 p. Locuitorĭ 1483, din carĭ *M.* 58, N. 920, *Românĭ 502*, Jidovĭ nicĭ unul.

8) *Sânpetru.* Hotar 6774 j. c. Case 433, din carĭ 381 p., 52 l., 393 ţ., 40 ş. Cu paie nicĭ una. Locuitorĭ 2197, din carĭ M. 110, N. 1233, *Românĭ 817*, Jidovĭ 2.

9) *Lodbav.* Hotar 4987 j. c. Case 234, din carĭ 163 p., 2 vălătucĭ cu fund. de piétră, 58 vălătucĭ, 11 lemn, 206 ţ., 23 ş., 5 p. Locuitorĭ 967, din carĭ M. 15, N. 4[illegible]4. *Românĭ 528*, Jidovĭ nicĭ unul.

2) Cercul de sus.

1) *Nou.* Hotar 2771 j. c. Case 264, din carĭ 175 p., 89 l., 236 cu ţ., 26 şindilă, 2 p. Locuitorĭ 1035, din carĭ M. 806, N. 20, *Românĭ 209*, Jidovĭ nicĭ unul.

2) *Codlea.* Hotar 23.059 j. c. Case 1001, din carĭ 658 p., 343 l., 862 cu ţ., 135 ş. 4 p. Locuitorĭ 4449, din carĭ M. 233, N. 2771, *Românĭ 1436*, Jidovĭ nicĭ unul.

3) *Helchiu.* Hotar 5125 j. c, Case 596, din carĭ 530 p., 66 l., 563 cu ţ., 33 cu ş. Cu paie nicĭ una Locuitorĭ 2833, din carĭ M. 181, N. 2109, *Românĭ 532*, Jidovĭ 5.

4) *Cristian.* Hotar 4483 j. c. Case 574, din carĭ 501 p., 73 l., 551 cu ţ., 23 cu şindilă. Cu paie nicĭ una. Locuitorĭ 2797 din carĭ M. 176, N. 1618, *Românĭ 992*, Jidovĭ 3.

5) *Rĕşnov.* Hotar 28.[illegible]13 j. c. Case 1061 din carĭ 633 p., 428 l., 918 cu ţ., 141 cu ş.. 2 cu paie. Locuitorĭ 4801, din carĭ M. 118, N. 1848, *Românĭ 2611*, Jidovĭ 5.

6) *Ghimbav.* Hotar 4355 j. c. Case 349, din carĭ 285 p., 64 l., 325 cu ţ., 24 cu ş. Cu paie nicĭ una. Locuitorĭ 1670, din carĭ M. 118, N. 983, *Românĭ 566*, Jidovĭ 2.

7) *Vulcan.* Hotar 7200 j. c. Case 403, din carĭ 316 p., 87 l., 377 ţ., 26 ş. Cu paie nicĭ una. Locuitorĭ 1620, din carĭ M. 44, N. 966, *Românĭ 609.* Jidovĭ nicĭ unul.

Cercul Săcelelor.

1) *Bacĭfalu.* Hotar 6285 j. c. Case 529, din carĭ 274 p., 255 l., 326 ţ, 202 şindilă. 1 p. Locuitorĭ 1973, din carĭ M. 1179, N. 17. *Românĭ 729*, Jidovĭ 6.

2) *Cernatu.* Hotar 9834 j. c. Case 723 din carĭ 224 p., 499 l., 477 ţ., 274 ş., 2 p., Locuitorĭ 2577, din carĭ M. 1855, N. 27, *Românĭ 693*, Jidovĭ 10.

3) *Satulung.* Hotar 29.966 j. c. Case 1781, din carĭ 617 p., 1 v., 1163 l. 816 cu ţ, 963 cu ş., 2 cu p. Locuitorĭ 6239, din carĭ M. 27[illegible]5, N. 100, *Românĭ 3428*, Jidovĭ 28.

4) *Purcărenĭ.* Hotar 2205 j. c. Case 555, din carĭ 183 p., 372 l., 196 ţ., 308 ş., 51 p. Locuitorĭ 2070, din carĭ M. 1131, *Românĭ 937*, Jidovĭ 6.

---

neîndemânatice, nicĭ nu şĭ prea strica ochii scumpĭ cu silabisarea bucóvnelor misterióse.

Până acum nicĭ odată n'a simţit vre-o neplăcere şi n'a avut vre-o pagubă din pricina nesciinţei sale. Avea numele gravat pe inel de aur; acesta-l apăsa tot-déuna pe hârtiile, cărora voia a le da puterea autenticităţii. Celelalte le isprăvia apoi Gábor cu dibăcie mulţumitóre.

Cu acéstă ocasiune, însĕ, lui Havy totuşĭ i-ar fi plăcut sĕ scie ceti şi el. Pentru-că, deşi audì din gura lui Gábor, că nobilul din comuna învecinată, tatăl Melaniei, îi promitea în scrisóre mâna fiicei sale, totuşĭ ar fi fost cu mult mai sigur şi mai liniştit décă s'ar fi putut convinge despre acésta cu ochii sĕi proprii.

Un an de dile a trecut, de când Havy umbla cu inima aprinsă de dragul Melaniei; el a dat a înţelege mai de multe-orĭ vecinului sĕu, cât de fericit ar fi el, décă ar puté conduce în curtea sa nobilitară, ca nevastă, pe Melania.

Bĕtrânul încăpăţinat însĕ, tot-déuna îi curma vorbirea despre acest obiect cu espresiunea devenită stereotipă:

— N'am nimic de dis în potriva ta, îmĭ placĭ, nu tăgăduesc. Caută însĕ, înainte de tóte a dobândi şi plăcerea Melaniei şi pe urmă mai vorbim.

Tocmai asta era însĕ buba, că din gura Melaniei Havy nicĭ-odată n'a audit o vorbă, din care sĕ fi putut judeca că l'ar avé drag. De câte-orĭ îi făcea vre-o declaraţie de amor, ea sciea tot-déuna sĕ-i rĕspundă în doi perĭ, aşa că nu sciea ce sĕ alégă din vorbele ei.

Câte suspine şi oftărĭ i-a causat acéstă fată tirană, care părea a-se juca cu inima lui, ca mâţa cu şorecele! Şi sĕ nu tresară de bucurie, când în fine totuşĭ ajunse la isbândă, când tatăl Melaniei îl însciinţa în termini măgulitorĭ, că fiica sa capituléză şi se dă prinsă de bună voie, pentru-ca Havy sĕ o lege de dênsul pe tótă viéţa cu lanţurile trandafirii ale himenului!

Cum întorcea Havy scrisórea, studiindu-o pe tóte laturile, descoperi la un colţ al ei douĕ cuvinte scrise de altă mână. Scrisul acesta era cu mult mai subţire şi mai piţigăiat, decât cel din textul scrisorei.

— Ce e scris aicĭ, Gábor? — întreba el punênd degetul pe cuvintele suspecte.

Secretarul privi la locul arătat, apoi se înroşi.

— Ertare, stăpâne! — dise încurcat. — Aceste cuvinte mĭ-au scăpat la prima cetire din vedere.

Havy îşĭ încreţi fruntea mânios.

— Tu ai dis, că mĭ-ai cetit tot.

— Tot, afară de acestea. Insĕ ce am omis la prima cetire, voiŭ împlini acum. Acestea cuvinte, stăpâne, îs scrise de mâna domnişórei Melania.

Ochii lui Havy ardeau într'un foc sĕlbatic.

— Vrei sĕ mĕ facĭ curios? — întrebă sever.

Secretarul credù, că nu e bine a mai potenţa curiositatea nobilului devenit nerăbdător.

— D-şóra Melania scrie numai aceste douĕ cuvinte: „Salutare! Melania.“

De nu s'ar fi grăbit Gábor cu tălmăcirea acestor cuvinte, era sĕ o păţéscă, căcĭ vinele de pe têmplele nobilului mânios începură a se umfla în mod sinistru şi ameninţător. Aşa însĕ mânia îi dispărù la moment, şi-l cuprinse o iritaţie neobicĭnuită, însĕ dulce, produsă de realisarea neaşteptată a visurilor sale ţĕsute fără întrerupere de un an întreg.

Melania i-a scris, e sigur decĭ că-l iubesce!

La un semn al stăpânului, secretarul se depărtă. Havy cu cugetele pierdute în noianul visurilor fericite ce-l aştepta în viitor, începù din nou a se preumbla prin odaie.

De-odată se audi o ciocănitură sfiiciósă la uşă, care se deschise încet şi cu precauţiune, ca şi când persóna ce o deschise ar sta pe cumpene sĕ între, séu sĕ se retragă.

— Cine mĕ deranjază? întrebă aspru nobilul.

— Ertare, stăpâne! — rĕspunse servitorul umilit şi tremurând de frică. — Eu n'aşĭ fi îndrăsnit a vĕ supĕra, mai ales, că persóna, care cere întrare, e un iobag prost. Dér mişelul s'a sciut ruga cu atâta stăruinţă, spunênd că are sĕ vĕ comunice ceva urgent, încât mi-se făcù milă de el şi întraiŭ sĕ-l anunţ.

Altă dată nobilul s'ar fi înfuriat ca în tot-déuna, când i-se cerea sĕ asculte pe vr'unul dintre iobagii sĕi dispreţuiţĭ. Scia el, că aceştia îi amăriau numai dilele cu tânguelile lor ridicole şi cu cererile lor obraznice.

Căcĭ unii se rugau sĕ li-se dée amânare pentru plătirea birurilor, alţii cereau lecuire şi mângăiere în contra maltratărilor neumane din partea argaţilor domnescĭ.

5) *Tărlungenĭ.* Hotar 3664 j. c. Case 831, din carĭ 274 p., 1 v., 556 l., 374 cu ţ., 451 ş., 6 p. Locuitorĭ 3385, din carĭ M. 2162, N. 13, *Românĭ 1210.* Jidovĭ 7.

6) *Turcheş.* Hotar 4301 j. c. Case 929, din carĭ 314 p., 1 v., 614 l., 431 cu ţ., 495 cu ş., 3. p. Locuitorĭ 3204, din carĭ M. 1785, N. 31, *Românĭ 1356*, jidovĭ 8.

7) *Zizin*, Hotar 18.278 j. c. Case 349, din carĭ 171 p., 178 l. 204 ţ., 131 ş., 14 p. Locuitorĭ 1298, din carĭ M. 1064, N. 10, *Românĭ 224*, Jidovĭ nicĭ unul.

Pentru a arăta, ce numĕr mare de locuitorĭ petrece în streinătate (România), lăsâm sĕ urmeze şi numĕrul acelora, care se înţelege nu este trecut în numĕrul populaţiei:

Apaţa 62, Bod 47, Feldióra 83, Crisbav 156, Preşmer 100, Herman 89, Măeruş 98, Sânpetru 51, Rodbav 27. Nou 19, Codlea 202, Hălchiu 49. Cristian 87, Rêşnov 266, Ghimbav 52, Vulcanĭ 35, Bacĭfalu 284, Cernatu 442, Satulung 1302, Purcărenĭ 385, Tărlungenĭ 490, Turcheş 318, Zizin 291, Braşov 297. *La olaltă 5231.*

SCIRILE DILEI.

— 14 (27) Decemvrie

Noul tarif pe zone pentru persóne care va întra în vigóre pe diua de 1 Ianuarie st. n., conţine următórele disposiţii: Pentru circulaţia pe distanţe mai marĭ s'au întrodus 16 zone, în loc de 14, câte erau mai înainte. In urma acésta, *tariful pentru distanţe mai marĭ s'a scumpit.* Faţă cu acéstă scumpire însĕ se pot semnala alte două înlesnirĭ, ce se întroduc. Una este că la distanţe mai marĭ se va puté întrerupe călĕtoria pe timp de 24 óre, décă despre acésta este anunţat conductorul şi şeful gărei unde se face întreruperea. A doua înlesnire este, că de acuma înainte se va întroduce clasa III şi la trenurile accelerate. Zona XV cuprinde distanţa de la 301—400 km., ér a XVI de la 401 km. în sus. Preţurile trenului personal vor fi pentru zona XV clasa I 21 cor cl. II 14 cor., cl. III 9 coróne, trenul accelerat 27, 18 şi 10 cor. Pentru zona XVI trenul personal: 24, 16 şi 10 cor., trenul accelerat: 30, 20 şi 12 cor. Preţurile în amêndouĕ zonele la clasa I se presintă cu câte 3 coróne, la clasa II cu câte 2 coróne, la clasa III cu câte 1 corónă mai mult de cât tariful de până acum pe 14 zone.

Alegere de protopop în Braşov. După cum am anunţat în numĕrul trecut de Duminecă, sinodul electoral protopopesc a fost convocat la Braşov pe diua de 9/22 Decemvrie. S'au presentat doi candidaţĭ: M. O. D. Vasile Voina şi M. O. D. Traian Meţianu. Primul a obţinut 60 voturĭ, ér al doilea 5. Preşedintele sinodului d. protopop I. *Papiu* a declarat ales pe d. Vasile *Voina.*

Sfinţire de prapor. Ni-se scrie: Dumineca trecută s'a sĕvêrşit în biserica română gr. or. a sfintei Adormirĭ din Braşovul-vechiŭ sfinţirea unui prapor nou înfiinţat din partea membrilor Societăţii I. din Gacĭmayer. Acéstă sfinţire a fost sĕvêrşită de către O. Domn Iosif *Maximilianu*, paroch local, prin chemarea duchului sfânt întru sfinţirea apei. După-ce s'a făcut sfinţirea apei, a urmat mai întâiŭ botezarea praporului şi a sfintei bisericĭ pe dinlăuntru, urmând apoi stropirea cu apă sfinţită a credincioşilor asistenţĭ la acéstă ceremonie. Era de faţă un numĕros public român, bĕtrânĭ, bărbaţĭ, tinerĭ şi femei îmbrăcaţĭ în mândrul costum românesc de sĕrbătóre, ascultând cu cea mai mare atenţiune rugăciunile. Praporul are pe o faţă Icóna Inălţărei Domnului şi de-asupra icónei se află inscripţia: „Acest prapor sfânt s'a înfiinţat de Societatea I. din Gacĭmayer“, în anul 1902. Icóna acestui prapor e lucrată cu o deosebită frumseţă în mai multe drăgălaşe colorĭ, ér marginile sunt împodobite cu o frumósă *mătase* roşie şi sfêrşindu-se din colţ în colţ cu fire de aur frumos aranjat. Acest frumos prapor, după cât am putut afla de la mai mulţĭ parochienĭ, e în valóre de 120 cor. — Servéscă-le spre laudă acest nobil fapt şi altor societăţĭ de felul acesta, ér cei-ce şĭ-au dat ultimul creiţar pentru acest măreţ scop, sĕ aibă cât mai mulţĭ urmaşĭ! — *Un asistent.*

Repetiţiile de „Romana“ iniţiate de tinerimea din Braşov urméză înainte. A doua repetiţie va avé loc *Dumnecă în 28 Decemvrie* st. n. în sala albastră de la *„Redută“*. — Comitetul aduce la cunoscinţa celor ce au primit învitărĭ la prima repetiţie, că acele *învitărĭ sunt valabile* pentru tóte repetiţiile. — Inceputul *la órele 8 precis.*

Ajutor pentru cei amenintaţi cu fómete. Se scrie din Sighetul Maramureşului: In comitatele Maramureş, Ung, Bereg şi Ugocia s'a publicat vestea, că ministrul agriculturei Darányi a hotărît sĕ împartă cucuruz şi alte producte pentru alinarea sĕrăciei. Ministrul a însărcinat comisarul guvernului Iosif Kazy, ca sĕ cumpere de-ocamdată 5000 mm. de cucuruz şi se împartă acésta cantitate la ómenii lipsiţĭ cu preţul cumpărării, fără sĕ socotéscă cheltuelele de transport şi de manipulaţie, pe banĭ gata, orĭ décă ómenii n'au de unde plăti şi pe credit., Impărţirea se va face în timp de două sĕptĕmânĭ, adică până la 15 Ianuarie, când apoi se va cumpĕra altă cantitate. Ministrul de comerciu a hotărît sĕ transpórte cucuruzul pe cheltuiala sa. Organele comisariatului au început cu împărţirea în comunele, unde lipsa era mai mare. Aceia, carĭ iau bucatele pe credit, vor trebui sĕ le plătéscă la sfîrşitul lunei Octomvrie. — Dér în comitatele *Bistriţă-Năsĕud* şi *Solnoc-Dobâca* nu se vor da asemenea ajutóre, pentru că se scie, că ómenii şi acolo sunt în mare lipsă?

Bancnote de 1000 coróne. In 2 Ianuarie 1903 vor întra în circulaţie nouĕ bancnote şi anume de 1000 coróne. Nouĕle bancnote, au o lungime de 192 mm· şi lăţime de 128 mm. Colórea bancnotei e albastră şi înfrumseţată cu un cap de femeie şi împrejur strugurĭ şi trandafirĭ. Pe o parte e vulturul austriac, pe cealaltă emblema Ungariei. Pe partea austriacă e indicată valórea bancnotei în tóte 8 limbile din Austria, între carĭ este şi cea românéscă, ér pe partea maghiară e numai text maghiar. Odată cu punerea în circulaţie a acestor bancnote, bancnotele de 1000 fl. vor fi scóse din circulaţie şi anume vor fi primite la banca' austro-ungară şi filialele ei până în 30 Iunie 1904, ér de atuncĭ încolo până în 31 Decemvrie 1904 vor fi primite numai la institutete centrale ale băncei.

Telegrafia fără sîrmă. Se scrie din Roma: *Agenţia Stefani* a primit de la Marconi o telegramă datată din Glace Bey (Noua Scoţie), în care anunţă, că a putut stabili cu deplin succes legătura telegrafică fără sîrmă, între capul Breton (Canada, în America de nord) şi Conwall (Anglia). Prima telegramă transmisă pe acéstă cale a fost expediată regelui Angliei de către guvernatorul general al Canadei.

Diarele din Roma publică *radio-telegramele lui Marconi* adresate regelui şi ministrului marinei. Ele înregistréză cu o legitimă mândrie strălucitul succes al lui Marconi şi regretă numai că pentru sĕvîrşirea lucrărilor sale, nu i-s'a pus la disposiţie capital italian.

In diua Crăciunului catolic. M. S. Regele Carol şi principele Ferdinand au asistat la órele 9 şi 50 la biserica catolică din str. Pitar-Moşu din Bucurescĭ. De asemenea principesa Maria, la órele 10 şi 40 a asistat la serviciul divin de la biserica anglicană din str. Diaconeselor.

Pentru iubiţii rĕposaţĭ. Medicul c. şi r. de stab superior din Braşov, stimabilul domn Dr. Ioan Pop a binevoit a dărui în amintirea neuitaţilor sĕi amicĭ Nicolae Cristea fost asesor consist şi dr. Nicolae Olariu, fost advocat în loc de cunună peritóre pe mormintele lor suma de 5 cor. fondului de 20 banĭ, creat de „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu‘ pentru acuirarea unei case de hală de vêndare; 5 cor. fondului vĕduvelor şi orfanilor meseriaşilor românĭ; 5 cor. fondului „Asilului“ întemeiat de „Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu“. In total 20 cor.

Lăcomia banilor te face ucigaş. Prin luna Octomvrie copiiĭ, carĭ păziau vitele, au găsit într'o diminéţă sub un pod din hotarul comunei Nepos (Bistr. Nĕsăud) un cadavru omenesc ciuntit în mod bestial, aşa că nimenĭ nu l'a putut cunósce. Ómenii ghiceau şi tălmăceau, cine sĕ fie omul ucis. Unii diceau, că va fi un Maramureşan, care venia la têrg la Bistriţă şi a fost omorît şi jefuit de nisce tâlharĭ. In cele din urmă s'a aflat, că omul era călugărul Constantin Stefan din Ilva mare care umbla prin comunele de pe valea Bărgaelor şi a Someşului şi mângăia ómenii cu rugăciunĭ şi sfaturĭ bune. Ómenii îl cinsteau la rêndul lor câte cu ceva, aşa că Constantin Stefan îşĭ adunase frumoşĭ banĭ. pe carĭ îi depunea la institutete de economii, dér mai făcea bine şi la câte un om lipsit cu împrumuturĭ. Aşa i-a dat şi lui George Vartolomeiŭ din Rebra 600 coróne împrumut. In nóptea de 8 Octomvrie trecênd călugărul prin Rebra a fost găzduit şi ospĕtat de Vartolomeiu. Călugărul avea la sine suma de 800 coróne, pe care a vĕdut'o Vartolomeiŭ şi i-a întrat în minte un gând diavolesc: sĕ ucidă pe călugăr. Nóptea, când călugărul dormia, Vartolomeiŭ a luat o secure şi lovindu-l pe Stefan în cap, i-a ascuns sórele. Apoi l'a jefuit şi mutilat aşa ca sĕ nu-l cunóscă nimenĭ şi l'a aruncat sub pod. Gendarmeria din Feldru după multe cercetărĭ a descoperit pe făptuitorul, care acuma îşĭ aştéptă pedépsa în temniţa din Bistriţă.

Inspecţiunile principelui moştenitor al României. Din causă, că circulaţia trenurilor a fost întreruptă spre Moldova şi din causă că oraşul Brăila a fost cu totul isolat, Principele Ferdinand a fost nevoit sĕ rĕmână în Brăila. Principele moştenitor a visitat casarma regimentului 2 de artilerie, gimnasiul Nicolae Bălcescu şi uzina de apă. La gimnasiu unde a asistat la cursurile elevilor, A. S. R. a fost întîmpinat de profesorĭ cu elevii, carĭ au intonat Imnul Naţional.

Principele Moştenitor a plecat la órele 2½ cu un tren special spre Mărăşeştĭ, căcĭ în acea direcţie linia fusese desfundată. Abia cu acest ocol trenul a putut sosi aséră cu întârdiere în Bucurescĭ. Principele Ferdinand s'a scoborît la gara de la Cotrocenĭ.

Viscol şi ger în România. Viscolul şi vêntul au fost generale în tótă ţera în dilele ultime. Gerul de asemenea e îngrozitor, aşa cum de multă vreme nu s'a vĕdut. Trenurile în multe părţĭ nu circulă şi populaţia sĕracă sufere cu deosebire.

Telegrame carĭ au sosit din Nordul Moldovei anunţă, că de Miercurĭ după amiadĭ în Moldova de sus domnesce un viscol teribil. Din causa viscolului liniile

---

Scirea îmbucurătóre ce o primi astădĭ. îl transpuse pe micul despct într'o bună disposiţie şi astfel îngădui sĕ între iobagiul.

Sfiicios, cu espresiunea grózei pe faţa-i palidă, îmbrăcat în vestminte de sĕrbătorĭ, întră un june frumos şi se închină înaintea domnului temut, ca şi când acela ar fi fost un idol.

— Ce vrei, nătăraule? — îl întrebă Havy, după-ce în zadar aşteptă ca tînĕrul sĕ-şĭ deschidă gura.

Intre multe laude, alusiunĭ la marinimositatea domnului şi dorinţa de a vedé pe stăpânul sĕu în deplină sănĕtate, junele reuşi în fine a-şĭ preda rugarea. Părinţii lui muriseră de o jumĕtate de an — dise el — moşia lor o cultivă de atuncia el; birurile le-a cărat fără scădere la curte, dilele de clacă le-a împlinit, cu tóte acestea a înţeles, că domnul ar avé de gând sĕ-l dee afară din moşie. Se rógă cu umilinţă sĕ fie lăsat în vatra părintéscă, promiţênd că va îndeplini fără greş tóte sarcinile împreunate cu posesiunea acesteia.

Compilatale şi Approbatele spuneau limpede şi lămurit că iobagul n'are nimic afară de plata muncei sale. „Rusticus praeter mercedem et praemium in terris domini sui quaesitum ad proprietatem nihil iuris habet....“ Ca sĕ pótă însĕ sĕrmanul iobag obţine „mercedem et praemium“ era şi în interesul domnului, altminterea i-ar fi rĕmas pământurile pustii.

Identitatea intereselor apropie şi pe inimicii cei mai înverşunaţĭ; domnul se grăbi decĭ a se arăta marinimos, împlinind rugarea junelui, cu atât mai vêrtos, că şi el trăgea folos din ea.

Junele mulţumi, însĕ în loc sĕ se depărteze mângăiat, îşĭ apleca privirea 'n jos şi începù a-şĭ învêrti zăpăcit pălăria în mână.

— Mai ai ceva? — îl întrebà cam aspru domnul.

— Da, mai am o rugare mare.

— Cum te chiamă?

— Login. Măria Ta,

Havy îşĭ încreţi sprâncenele fixând aspru pe junele zăpăcit, şi-i dise:

— Logine! tu precum se vede eştĭ om obrasnic şi nemulţămitor. Nu ţĭ-e destul că te las în moşie, de-a bună sémă ai voi sĕ-ţĭ mai iert şi din decìuelĭ.

— Măria Ta ai căpĕta şi de le altul fără scădĕmênt birurile, de aceea nicĭ nu îndrăsnesc a cere vre-o uşurare. Munca nóstră însĕ e grea, omul nu o póte isprăvi singur, de aceea m'am hotărît sĕ-mĭ iau soţie.

— Cu alte cuvinte ai de gând sĕ te 'nsorĭ, — dise Havy rîdĕnd şi mânia îi dispărù pe dată-ce înţelese, că nicĭ împlinirea acestei cererĭ nu-l costă nimic.

— Nu e bine omului sĕ trăéscă singur.

— Nu trăi dér singur, Logine! eu îmĭ dau învoiéla, ca sĕ te 'nsorĭ. Alesu-ţĭ-ai miresă?

Zăpăcéla lui Login dispărù, îşĭ ridică fericit privirea şi dise emoţionat:

— Da, mĭ-am ales.

— Frumósă-i?

— Mie-mĭ place.

— Cum o chiamă?

— Zenovia.

— Şi pe când avețĭ de gând se vĕ cununaţĭ?

— Peste patru sĕptĕmânĭ.

Lui Havy îi veni în minte privilegiul nobililor, basat pe legile ţĕrii, faimosul „ius primae noctis“. Sĕ se folosécsă de acest drept acuma?....

Işĭ căscase deja gura sĕ facă pe junele iobag atent la dreptul ce-l avea, când de-odată îĭ rĕtăci privirea pe scrisórea ce o căpĕtase numai cu câte-va óre înainte. I-se părù că vede pe Melania indignată de cugetul sĕu necurat.

Cugetarea la Melania îi schimbă intenţiunea cea rea, şi în loc de a pronunţa cuvintele ce le avuse deja pe limbă, dise cu bunăvoinţă neobicĭnuită:

— Cunună-te, Logine, şi nu uita sĕ-ţĭ aducĭ nevasta la mine în Dumineca primă după cununie. Eştĭ om cu noroc, m'ai aflat în voie bună, şi am de gând sĕ dăruesc ceva nevestei tale.

Tînĕrul părăsi curtea domnéscă beat de fericire! Reuşì a dobêndi libertatea de a-şĭ alege soţie în jugul greu ce avea sĕ apese grumazii ambilor în tótă viéţa, şi era mai vesel decât un împĕrat, care şĭ-a mărit împĕrăţia cu o nouă ţéră.

De l'ar fi întrebat cine-va ceva, când eşia din curtea nobilului, n'ar fi sciut ce sĕ rĕspundă, atât era de impresionat.

In uliţă îl aştepta o fată cu inima ce-i batea mai tare în aşteptarea nesigură ... Dér cum îl vĕdù, pricepù din faţa îmbujorată a flăcăului, că a reuşit.

— Zenovie! Dumnedeu e bun, — dise Login prindênd mâna tremurătóre a miresei sale. Domnul nostru şĭ-a dat învoela la tóte.

Apoi îi povesti cum a umblat.

— Cine mai póte dice după acestea, că domnul nostru nu e om bun! — esclamă

ferate în acea direcție s'au înzăpădit din nou.

Pe marea Négră e furtună; valurile sunt colosale. Vaporul *„Principesa Maria“* care trebuia sĕ soséscă Mercurĭ nóptea, nu a sosit încă nicĭ pănă Vinerĭ. Sunt temerĭ de marĭ nenorociri. Marĭ furtunĭ se semnaléză și din Constantinopol, unde s'a întrerupt circulația și comunicațiile.

Statistica locuitorilor Europei după religie. Episcopul Athanasie al Rimnicului și Noului Severin, în unire cu Gherasim al Argeșului, au lucrat împreună *Istoria Bisericéscă*, din care estragem următórele date statistice:

Europa are 387 milióne locuitorĭ. Aceștia se împart după religie astfel:

30.0 0 *Păgânĭ* în Rusia, parte Budiștĭ cum sunt cei mai mulțĭ Calmuchĭ, ér parte dedațĭ la păgânismul inferior, adecă la Șamanism, cum sunt Votițchii și Samojezii

7.000.009 *Mohomedanĭ*, și anume 2 milióne 700.000 în Rusia, Tătari și parte Calmuchi: 3,100,000 în Turcia, de națiune turcĭ, albanesĭ ș. a. 650.000 în Bulgaria și Rumelia orientală, între ei sunt și 300,000 Bulgarĭ, numițĭ Pomachĭ; 550 mii în Bosnia și Herțegovina, de națiune Sêrbĭ; 50.000 în Dobrogea.

7.500.000 *Evrei* séu Mosaicĭ și anume: 5.250.000 în Rusia; 2.100.000 în Austro-Ungaria; 660,000 în Germania și 250.000 în România.

372.000.000 *Creștinĭ*, și anume: 179 milióne catolicĭ, mai ales în partea de sud a Europei centrale și apusene. Aicĭ întră $4^1/_2$ milióne *unițĭ*. De asemenea 120,000 *catolicĭ vechĭ*, în Germania și Elveția; 7,000 *jansenițĭ* în Olanda; 10 milióne *spiritiștĭ*, antichristianĭ și neconfesionalĭ, în țările romanice și mai ales în Francia. 94 milióne *protestanțĭ*, cei mai mulțĭ în partea de nord a Europei centrale și apusene, inclusiv *spiritiștii*, neconfesionalii etc., din țările protestante. 99 milióne *ortodoxĭ de rĕsărit* din Europa rĕsăriténă, inclusiv cu 10 milióne *rĕscolnicĭ* rușĭ și *nihiliștĭ*, etc. 175.000 *Gregorienĭ* séu Armenĭ de rĕsărit, anume: 100.000 în Turcia, peste 60.000 în Rusia, 2000 în Austro-Ungaria și 10 mii în România.

Reforma poliției comunale urbane în România. Ministrul de interne V. Lascăr a depus pe biroul camerei un proiect de lege pentru modificarea organisației poliției comunale urbane în tótă țéra. Deputații au trecut îndată în secțiunĭ, spre a se ocupa de acest proiect de lege.

Institut italian în Bucurescĭ. Din Roma se telegrafézá cu data de erĭ curent următórele: *Gazeta del Popolo* anunță că guvernul Italiei și guvernul României trateză pentru înființarea în Bucurescĭ a unui institut italian sub direcțiunea călugărilor din ordinul sf. Francisc de Sales. Se dice, că tot personalul institutului va fi compus din italienĭ.

Dunărea înghețată. In urma gerurilor, carĭ sunt mereu, Dunărea a înghețat peste tot. Ghiața este grósă în unele locurĭ de aprópe o jumĕtate de metru. Comunicația cu Bulgaria și Dobrogea se face pe ghiață.

Telefon între Sibiiu și Brașov. De la 16 l. c. funcționéză linia telefonică între Sibiiu și Brașov.

A murit Gălușcă. Cunoscutul lăutar din Brașov Iancu Gălușcă a murit Sâmbăta trecută în mod subit la gara din localitate, tocmai când voia sĕ plece la S.-Sângeorgiu, spre a-șĭ vedé soția, care era acolo. Inmormêntarea a avut loc Lunĭ fiind de față toțĭ lăutarii din Brașov, carĭ i-au cântat la grópă un cântec de jale.

Furt și omor în Domașnia. Cetim în „Drapelul“: In nóptea de 6 Decemvrie n. c. doi tâlharĭ locuitorĭ în Crușovĕț au furat în Domașnia (com. Caraș-Severin) 2 boi ai economului Petru Domil. Vardiștii comunei observând că boii sunt furațĭ, au voit sĕ-i aducă la primărie. Tâlharii vĕdênd pericolul au lăsat boii și au fugit. Un vardist cu numele Chiriac Benghia a pus mâna pe un tâlhar, dér acesta a împușcat asupra vardistului, care a cădut la pămênt rănit grav. Tâlharii au luat-o la sănĕtósa, dér au fost prinșĭ de gendarmĭ și pușĭ la rĕcóre. Rana nefericitului vardist Benghia e fórte periculósă, glonțul i-a rupt două cóste și s'a oprit în șira spinării, se crede că va scăpa totușĭ de mórte.—Tot în Domașnia s'a întêmplat în 14 Decemvrie, că mai mulțĭ ómenĭ din comuna învecinată Canicea și alții din Domașnia s'au luat diua la $2^1/_2$ óre la cértă și bătae în birt. Un om din Canicea a străpuns pe Nicolae Românu, care lovit în inimă a cădut jos la pămênt. Gendarmeria caută pe ucigaș.

Primarul Bucuresciului în urma propunerei d-lui Th. Niculescu, consilier comunal, a hotărît sĕ se acorde ajutóre în lemne la un numĕr de 15 familii israelite.

Concert. Duminecă in 28 Decemvrie musica comunală va da un concert în sala hotelului *„Europa“* sub conducerea capelmaistrului Max *Krause*. Cu acéstă ocasiune se vor esecuta două novitățĭ: 1) „Das Menschenleben“, de H. Starke, și „Fröhliche weihnachten“, de Ködel. Inceputul la órele 8. Intrarea 60 banĭ.

Fuga unei princese.

Rĕu și întristător lucru este, când se întêmplă, că bărbatul cu femeia nu trăiesc bine.

Vai de casa și familia, în care a intrat cérta și zizania, că acolo di bună nu mai este.

D'apoi când cérta ajunge la bătaie! Dómne feresce! Ce impresie urîtă îțĭ face bărbatul, care a doua di vine la slujbă cu obrazul plin de sgărieturĭ și vînătăi, pentru-că unghiile iubitei sale consórte au lăsat urme visibile pe el.

De sine se înțelege, că décă soții trăiesc rĕu, ei caută sĕ ascundă traiul lor înaintea lumei și décă se sfădesc, se sfădesc ei între ei, sĕ nu mai scie satul.

Câte-odată însĕ, mai ales când unuia din ei îi place bĕutura, orĭ e de un temperament mai viu, apoi nu se mai póte stăpâni, își perde rușinea și apucând. ce-i cade în mână, se repede la tovarășul sĕu de viéță.

S'au întêmplat certe și bătăi de acestea destule. Femeia și-a bătut bărbatul cu cleștele, orĭ cu sucitórea. orĭ i a spart vr'o ólă în cap, dér și mai de multe-orĭ s'a întêmplat, că bărbatul a luat țéva de la pușcă, orĭ țéva de la pipă, orĭ vr'un bĕț séu nuia strașnică, orĭ chiar biciul de curele și a lăsat vînătăi cu el pe spinarea iubitei sale soții.

Și se aud strigăte și sbierăturĭ și copiiĭ țipă și plâng, ér vecinii alérgă pe la gardurĭ și se uită, ce se întêmplă alăturea de casa lor.

Acestea sunt lucrurĭ rușinóse, dér care din cetitorii noștri n'o fi vĕdut și el măcar prin gard asemenea scene urîte?

Când e vorba însĕ de ómenii sus pușĭ, de împĕrațĭ și moștenitorĭ de tron, noi ăștĭ mai mititei, suntem deprinșĭ a crede, că traiul lor e traiŭ bun și că înțelegerea între bărbat și femeie este ca în paradis.

Măcar că și ei vor fi avênd câte-o neînțelegere. Și prinții și prințesele vor fi suferind de fel de fel de patimĭ, carĭ tulbură căsnicia.

Vorba e însĕ, că décă or fi avênd ceva între ei, or fi sciind numai cei mai apropiațĭ.

Sĕptĕmâna acésta s'a întêmplat un lucru, despre care tóte diarele scriu fel de fel de scirĭ și veștĭ.

Ce s'a întêmplat?

O prințesă de corónă a fugit de la bărbatu-sĕu. A fugit, lăsându-șĭ bărbatul și cincĭ copii drăgălașĭ și s'a îngurluit cu un profesor, care învĕța pe copii limba franțuzéscă.

Prințesa acésta este *Luisa Antoinetta*, soția moștenitorului de tron al Saxoniei, care locuiesce în Dresda, ér profesorul cu care a fugit este profesorul *Giron*.

Prințesa asta este fiica marelui duce de Toscana, înrudit de aprópe cu dinastia nóstră, ér fratele ei este archiducele *Leopold Ferdinand*, despre care de asemenea vom vorbi mai jos.

Prințesa Luisa era încă pe vremea când era fată, de un temperament vioiu, dér se credea, că după-ce se va fi măritat, se va mai astêmpĕra. Cei ce credeau așa, s'au înșelat, căcĭ și după ce s'a măritat, tot cea veche a rĕmas. Nu-i plăcea de loc sĕ se supună la regulele aspre ale etichetei de curte și în timpul din urmă învĕțase a umbla călare pe rótă (bicicletă) și adesea o vedeau pe ulițele din Dresda, plimbându-se cu róta și alte lucrurĭ de felul acesta.

Cu prințul ducea un traiu amar de tot. Se sfădiau, se înjurau și se băteau. Prințesa adesea umbla cu fața sgăriată și umflată de palmele, ce i-le trăgea bărbatu-sĕu, dér nicĭ ea nu-i rĕmânea datóre, căcĭ fratele sĕu Leopold îi sărì în ajutor și îi trăgea câte o chelfenélă cumnatului sĕu.

Dilele acestea însĕ, ne mai putênd suferi viéța la curte, prințesa a fugit la Geneva, unde s'a întêlnit cu profesorul *Giron*, pe care de câteva sĕptĕmânĭ îl alungase prințul, fiind-că băgase de sémă înțelegerea între el și prințesa.

Asta este istoria scandalósă și tristă, despre care se scrie în tóte foile și prin urmare a trebuit sĕ o înregistrăm și noi.

*

Incât pentru archiducele Leopold Ferdinand, nicĭ lui nu-i plăceau regulele severe de la curte; îngurluindu-se cu o fată burgheză, a cerut sĕ i-se permită a depune rangul de archiduce și tóte privilegiile împreunate cu acest rang. Maiestatea Sa i-a și permis acésta, i-a pus însĕ condițiunea a nu se mai întórce în Austro-Ungaria.

*

Prințesa Luisa, când a fost copilă a petrecut mai multe verĭ la Schlackenwerth, lângă Karlsbad. Nimenĭ acolo n'a putut observa la prințesă nicĭ măcar o umbră a unei bolĭ de nervĭ, tot așa și la fratele

---

Zenovia, după-ce înțelese, că are de gând sĕ o și dăruiéscă.

La curte domnea fericirea, în inimile simple ale mirilor de iobag salta bucuria cu atâta vehemență, încât cămașa albă a Zenoviei tremura de sguduirile ce'le producea.

II.

Patru sĕptĕmânĭ se măcinară iute pe móra neobosită timpului.

Cununia tinerei pĕrechĭ se celebră în bisericuța clădită din bârne cioplite, și care avea un turn înalt ca o săgĕtă îndreptată spre ceriŭ, în care clopotele nu erau mai marĭ, decât clopoțelul din veranda curții domnescĭ, cu care chemau servitorii.

Ómenĭ nevoiașĭ, sat sĕrac .. Dumnedeu le vede tóte, nu pretinde de la nimenĭ lucrurĭ imposibile, se îndestulesce și cu un locaș simplu.

Dér ce isvor nesecat de mângăiere isvoresce în acea bisericuță simplă, câte suflete mâhnite își aflau consolare între pĕreții ei încolțițĭ de dinții timpului! Câtă bucurie le vestia glasul metalic al micului clopot, când chema pe credincioșĭ la liturghie, câtă jale tristă și totușĭ mângăitóre vibra în versul lui argintiu, când plângea pe cei morțĭ!

Login și Zenovia erau fericițĭ. Căcĭ fericirea nu e pretensivă, și deși cércă uneorĭ palatele de marmoră, toșĭ nu se sfiesce a-șĭ încovoia spatele și sub ușile jóse ale colibelor. Fericirea e ca rândunica, care-șĭ așédă cuibul sĕu cu predilecție sub streșinile afumate ale ómenilor sĕracĭ.

Intr'o di Zenoviei îi veni în minte promisiunea domnului, de care bărbatul ei uitase cu totul.

— Logine, tu ai uitat de d-l nostru.

— Eu? — Ce vrei se dicĭ cu asta?

— Mâne e Duminecă, prima Duminecă după cununia nóstră; trebue decĭ sĕ mergem la curte.

— Ai dreptate, nevastă. Sĕ mergem. Bine, că țĭ-ai adus aminte. Ce ar fi dis domnul, de ar fi trecut diua de mâne fără de a ne închina lui, după cum a poftit? Póte că a și uitat până acuma de noi, dér la cea dintâiŭ întâlnire îi póte veni în minte, că mĭ-a poruncit sĕ te duc la el sĕ-țĭ dăruiéscă ceva. Gată-te decĭ!

A doua di plecară la curte. Când se apropiară, Login își încuragia mereu nevasta. I se părù o vecînicie chinuitóre a aștepta între privirile nerușinate și zîmbetele semnificative ale curtenilor, până ce se reîntórse servitorul, care întrà la domnul sĕ-i anunțe.

Era palidă ca păretele Zenovia. când a întrat la Havý, dér când eși din odaia lui era roșie ca para focului. Vorbele și privirile nerușinate ale acestuia îi suiră în față sângele.

La gâtul ei strălucia acum o minunată salbă de banĭ de argint. Acesta era darul promis într'o clipă de impresiune amorósă. Intențiunea nobilului fù bună și curată, când o promise unei fete necunoscute; acum însĕ, după-ce avù prilej a-șĭ adênci privirea lăcomósă în ochii îmbĕtătorĭ ai frumósei Zenovie, în internul sĕu întunecos se treziră cugete negre, pĕcătóse, carì umplură pe tînĕra nevastă de spaimă și gréță.

— Mé tem de domnul nostru — dise ea băratului, după-ce ajunseră acasă.

— Ce grăescĭ, Zenovie? Te temĭ de domnul nostru, care țĭ-a dăruit o salbă atât de frumósă, cum nu mai are nimenĭ în sat?

Zenovia își luă salba de la gât și dise nemulțumită:

— Écă darul necerut! Eu nu-l voiŭ mai purta nicĭ-odată.

Intr'aceea fața i-se posomorî și dise cu glas rugător către bărbatul ei:

— Bărbate! ascultă astă-dată și de mine. In ochii domnului nostru am vĕdut ardênd para pĕcătósă, ce mĕ umplu de groză. Sĕ mergem decĭ până nu e târdiu încă, încătrău ne va îndrepta bunătatea lui D-deu.

Login se înspăimêntă își aduse în sfêrșit și el aminte de purtarea nobilului, care îi dădea de bănuit. Dér își aduse cu durere aminte și de neputința sorții sale pline de suferințe și umilirĭ neomenescĭ.

—Zenovie!—dise decĭ mâhnit în adêncul sufletului, — trebue sĕ scii, că brațul domnilor puternicĭ e cu mult mai lung, de cât se cere pentru a ajunge cu ea pe un iobag fugar. Vai și amar de iobagul fugit și éră prins! Noi suntem legațĭ ca buruenile de glia udată de sângele și lacrimile strămoșilor noștri. Al nostru e jugul, ér biciul e în mâna domnilor. Bagă de sémă ce sfaturĭ îmĭ dai!

— Ce sĕ fac decĭ?

— Liniștește-te! Cu domnul nu vei fi silită sĕ dai față, dilele de clacă le voiŭ împlini eu; tu vei lucra acasă până ce te-a uita. Nu te teme, n'ai mult sĕ te ferescĭ de el, căcĭ e mire. Câte-va sĕptĕmânĭ, încă și va fi însurat. Apoi ómenii însurațĭ capĕtă minte.

(Va urma).

ei, archiducele. Prin urmare nu póte fi vorba de o depresiune morală, orĭ fisică, care a îndemnat'o la acest pas.

Prinţesa moştenitóre de Saxonia, Luisa Antoaneta Maria este o prinţesă austriacă. Ea este al doilea copil al ducelui Ferdinand şi al ducesei Alice, principesă de Burbon de Parma. Ea s'a născut la 2 Septemvrie 1870, la castelul părintesc din Salzburg. Copilăria şĭ-a petrecut'o mai mult la Salzburg. In carnavalul din 1888 a fost întrodusă în societate ca cea mai tînĕră archiducesă. Ii plăcea fórte mult la Salzburg şi din când în când la ţéră, unde se simţia la largul ei. Avea pasiune pentru sport.

La 1886, Maria Iosefa de Saxonia s'a căsĕtorit cu archiducele Otto de Austria. Prinţesa era sora prinţului Frederic August. Pe atuncĭ prinţesa Luisa mergea adeseaorĭ la Dresda. Ea legà cu prinţesele din Saxonia o prietenie intimă şi se folosia de orĭ-ce ocasiune, ca sĕ le visiteze.

Prinţul Frederic August, moştenitorul tronului, fórte puţin stătea la castelul tatălui sĕu, căcĭ pe vremea aceea făcea călĕtorii lungĭ, prin tótă Europa şi chiar prin Africa şi Asia. In primăvara anului 1891, când s'a întors de la Palestina, a aflat că archiducesa Luisa a sosit în capitala Saxoniei. O adêncă pasiune simţi pentru prinţesă.

Pasiunea lui crescea din ce în ce. La 24 Iunie 1891 s'a serbat logodna la Lindau şi câte-va lunĭ mai târdiu, la 21 Noemvrie, s'a făcut la Viena căsĕtoria. Au urmat marĭ şi frumóse serbărĭ după cununie.

La 24 Noemvrie 1891 s'a dus părechea la Dresda, unde principesa Luisa în scurt timp a devenit favorita poporului.

Căsĕtoria a fost fericită la început. Cincĭ copii — trei băeţĭ si douĕ fete — s'au născut unul după altul. Verile le petreceau la frumósa vilă din Wachwitz, ér la Dresda petreceau restul anului. Fórte rar mergea principesa la Viena.

Dispariţia prinţesei a produs în tótă Germania şi Austria o sensaţie enormă, dér mai ales la Dresda, unde locuitorii au fost cuprinşĭ de o durere pătrundĕtóre.

Principesa era iubită nu numai prin frumseţea ei, dér chiar prin bunĕtatea, generositatea, prin spiritul ei comunicativ şi afabil cu tótă lumea. Cine a fost câte-va momente la curtea din Saxonia, nu póte uita veselia şi umorul ei, care însenina şi lumina atmosfera închisă şi semi-militărescă la curtea din Dresda. Nu o vedeai decât rîdênd şi fórte des o puteai vedea.

Fórte adesea mergea pe jos pe strădile din Dresda; întra prin prăvălii şi cumpĕra micĭ lucrurĭ trebuincióse, vorbea cu tótă lumea, care se simţea fericită de vorba ei.

*

Diarul *„Vossiche Zeitung“* scrie următórele: La o jumĕtate de an, după-ce princesa de corónă a făcut cunoscinţă cu profesorul *Giron*, ea s'a dus la prietena sa princesa Teresa de Bavaria şi încă de pe atuncĭ au isbucnit neînţelegerile între soţĭ, carĭ au degenerat apoi în certe urîte şi bătăi. Fratele ei a întrebat atuncĭ pe tatăl sĕu, marele duce de Toscana, óre ce ar dice, décă ar vré sĕ se despartă. Marele duce a întrebat pe regele Albert, care trăia pe atuncĭ. Acesta însĕ n'a vrut sĕ scie nimica de despărţire.

Diarul *„Lokalanzeiger“* spune, că Giron este originar dintr'o familie distinsă, mamă-sa este marchisă italiană şi are o casă în Bruxella. Este un tînĕr cu cultură superióră, însĕ fórte tăcut.

Princesa se va despărţi după legea civilă, însĕ după legea bisericéscă nu, deórece părechea regală este fórte religiósă şi fiind catolicĭ, ţin mult la legea bisericei lor, care nu admite divorţul.

Apel

Iniţiativa luată de „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“, de a pune obiceiul *felicitărilor de Anul-Nou* în serviciul culturei nóstre naţionale, întêmpinând consimţĕmêntul general al publicului român, — venim acum, în preseara unei nouĕ aniversărĭ, a adresa către toţĭ iubitorii culturei poporului român din acéstă ţéră, un călduros apel, ca sĕ participe şi de astă dată la rescumpărarea felicitărilor de Anul-Nou în favorul fondului *Casei naţionale.*

Consemnarea rĕscumpĕrărilor de felicitărĭ se va publica şi în anul acesta atât în diare, cât şi în o mică ediţiune ocasională, care pe diua Anului-Nou se va trimite tuturor acelora, carĭ vor contribui sub acest titlu la Fondul Casei Naţionale.

Prin acésta vom conserva pe deplin părţile frumóse ale obiceiului felicitărilor de Anul-Nou, întêlnindu-ne şi unindu-ne cu toţii cu ocasiunea nouei aniversărĭ la un act de nobilă însufleţire pentru înaintarea culturală a némului nostru.

Avênd comitetul central, în urma însărcinării primite de la ultima adunare generală a Asociaţiunii, ţinută în Septemvrie a. c. în Oraviţa, a lua în timp apropiat dispoşiţiunile trebuincióse pentru realisarea proiectatului Museu istoric şi etnografic al Românilor din Transilvania şi Ungaria, alimentarea fondului Casei Naţionale cu mijlóce bănescĭ a devenit o cestiune de interes actual, şi astfel sperăm, că apelul nostru va fi întêmpinat de astădată în tóte cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru cu bunăvoinţă şi însufleţire îndoită, ca şi pe acéstă cale sĕ se dea Asociaţiunei nóstre posibilitatea de a realisa în timp cât mai apropiat o veche dorinţă a obştei românescĭ.

Sibiiu, 12 Decemvrie 1902.

Comitetul central
al Asociaţiunii pentru lit rom.
şi cultura poporului român.

Insciinţare şi apel.

Presidentul „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului“, d-l Demetriu *Comşa*, adreséză publicului românesc un apel în causa albumurilor acestei Reuniunĭ, din care estragem următórele:

Sunt la noi, aşa scim, multe dómne şi domnişóre şi ţerance, carĭ urmăresc cu viu interes lucrarea nóstră, care de prevĕdut că va cuceri, la timpul sĕu, admiraţia obştéscă.

A face dér parte din albumurĭ, fie şi numai cu 2—3 brodării sĕu ţesĕturĭ, firesce bine alese şi proprii cutărui ţinut, este o cinste, pe care bucuros o îmbiăm, cu rugarea căldurósă de a ni-se trimite, în scopul copiării, obiecte de felul indicat.

Binevenite vor fi mai ales *cusăturĭ* şi *ţesăturĭ aevea frumose* şi *originale*, aşadér *neaoşe românescĭ* şi *aparţinênd la portul obştesc* în cutare ţinut sĕu comună.

Intâietate dăm *obiectelor forte vechĭ*, fie şi spălăcite şi măcar stricate încât-va. Cu cât ele vor fi mai vechĭ, de 20—50 sĕu dóră peste 10 anĭ, cu atât mai bine.

Obiecte modernisate şi paradând în zugrăvelĭ şi colorĭ streine gustului artistic românesc, de geaba ni-s'ar trimite, menirea albumurilor fiind strîngerea şi conservarea mai ales a minunăţiilor artistice şi aşa fórte numeróse şi eredite din moşĭ strămoşĭ.

Decât érăşĭ obiecte multe şi de a doua mână, mai bine puţine, dér alese şi în adevĕr frumóse. Bunĭ bucuroşĭ am fi şi décă trimiterea ar fi mărginită la câte 4—6 obiecte de fie-care ţinut. Aşa-dér obiecte puţine, dér aevea mândre, originale şi din ţinuturĭ cât mai numeróse.

Fiind-că şi aşa vor ocupa, reamintim aprópe jumĕtate din cuprinsul albumurilor, *comunele din comitatul Sibiiului sĕ nu trimită decât cel mult obiecte de o vechime neobicinuită, nu şi altele.*

Cu atât mai binevenite vor fi *obiectele ce ni-s'ar fi trimiţênd din celelalte comitate* şi mai ales din multele ţinurĭ, unde vechiul şi mândrul port românesc continuă a se menţine.

Spre a întêmpina confusia şi încurcăturile, este neapĕrat a se înzestra fiecare obiect ce se trimite cu câte-o făşióră, cusută bine şi cuprindênd: numele comunei şi al proprietarului, eventual vechimea (socotită după anĭ) obiectului, preţul vêndării şi alte notiţe de interes pentru noi. Un preţios serviciu ni-s'ar face, décă ni-s'ar împărtăşi apriat şi întocmai, care e numirea locală ce o dau ţerancele cutărei gătelĭ cusute, d. e. „altiţă“, „ciupag“, „bănuţĭ“, „pui pe dos“, „cheiţă“, „ciocănele“, sĕu altcum. Numirile proprii diverselor ţesĕturĭ orĭ şi cutărei gătelĭ ţesute, d. e. „vargă“, „alesurĭ“ şi c. l., de asemenea ar trebui împărtăşite, décă e sĕ putem strînge şi pune în serviciul obştei multele numirĭ adese interesante, felurite şi a bună sémă instructive. La brodăriile îmbinate s'ar puté alătura o schiţă făcută din simple linii, înzestrate cu numirile locale ţărănescĭ.

Comitetele vrednicelor nóstre Reuniunĭ de femei, de asemenea preotesele, învĕţătoresele, notărăşiţele şi preste tot domnele nóstre, îndoiélă nu încape, vor premerge cu bun esemplu, atât în alegerea şi strîngerea, cât şi înzestrarea cu numirĭ în regulă a obiectelor de trimis.

De când cu esposiţia, făcut'am un model început cu strîngerea de broderii (chindiselĭ), ţesĕturĭ şi alte obiecte fórte vechĭ. Ingăduit fie-ne sĕ reînoim acum, şi prin tipar, rugarea *de a ni-se trimite în cinste asemenea obiecte*, pe séma colecţiei începute.

De alt-cum gata suntem a şi cumpĕra pe banĭ ceea-ce ni-s'ar îmbia, cu preţurĭ, firesce, moderate.

La cumpĕrare vom da întâietate obiectelor, carĭ s'ar fi deosebind prin frumseţă artistică şi vechime neobicînuită, aparţină ele la industria casnică sĕu fiind modele orĭ vase străvechĭ, scule de lemn sĕu de metal, icóne, cărţĭ, lucrurĭ filigrane şi c. l. Binevenite vor fi mai ales obiectele de însemnătate istorică sĕu artistică.

Ca de încheiere amintim pe scurt, că la pregătirea celor 9 albumurĭ se cer spese de peste 7500 cor., póte şi mai marĭ.

Acéstă sumă, negreşit fórte mare pentru o Reuniune ca a nóstră, se va puté acoperì abia pe jumĕtate din vêndarea albumurilor de tipărit. Pentru acoperirea considerabilului rest, trebui-va sĕ intrevină obştea românéscă, în serviciul şi cinstea căreia puse vor fi albumurile nóstre.

Colecta s'a fost deschis, la esposiţie, prin amicul şi vice-presidentul nostru Dr. D. P. Barcianu cu suma de 100 cor. Au urmat d-na Constanţa Barcianu, care a contribuit 30, d-şóra A. Oltean 20, ér d-nii adv. Dr. E. Pătăcián 10 şi G. Borzea, notar com. 2 cor. Următorii domnĭ óspeţĭ, veniţĭ din România, contribuiră şi anume: S. Belloescu 10, D. Ureche 5, C. C. Georgescu 2, N. Manole 5, C. Roth 5 şi N. Mondrea 18 cor. 92 banĭ (20 Lei).

Dilele trecute am primit de la întemeietorul şi directorul băncii naţionale a României, d-l F. Carada, o scrisóre, în care acest generos şi ilustru patriot s'a declarat gata a cumpĕra din albumurile tipărite esemplare în preţ de 500 lei.

Rêndul e acum la cărturarii noştri, cărora le adresăm rugarea sĕ binevoiéscă a contribuì, care cât póte şi-l trage inima de dragul unei lucrărĭ de mare interes cultural şi naţional, cum este edarea albumurilor desamintite.

Intre cei cu dare de mână şi pĕtrunşĭ de importanţa albumurilor se vor afla, aşa sperăm, şi de carĭ vor ţiné sĕ contribue cu sume mai marĭ. Reuniunile nóstre de femei vor aduce şi ele prinosul cuvenit, de asemenea celelalte reuniunĭ culturale în frunte cu „Asociaţiunea“, institutele economice-financiare, cărturarii orăşenescĭ şi toţĭ şi tóte carĭ vor, împreună cu noi, sĕ înalţe arta ţĕrancei române şi sĕ dée acului şi rĕsboiului românesc avêntul meritat...,

Frigul la Londra.

Anul acesta frigul şi zăpada au produs multe nenorocirĭ, pretutindenĭ. Nicăirĭ însĕ miseria şi sĕrăcia, provenite din causa frigului, nu i aşa de mare ca la Londra. Trupe întregĭ de lucrătorĭ fără lucru rĕtăcesc pe strădĭ, cerênd ajutor şi pomană de la trecĕtorĭ. Insu-şĭ primul ministru a arătat în Cameră, că muncitorii se găsesc într'o miserie neobicinuită şi pressa confirmă în tóte dilele estra-ordinara miserie.

In părţile, carĭ formézá centrul Londrei, domnesce bogăţia şi bunăstarea, ér décă te ducĭ sĕ visitezĭ suburbiile mai îndepărtate, ţi-se înfăţişéză o privelisce gróznică.

Londra are sĕracii sĕi vecînic fără locuinţă, carĭ vor sĕ trăescă aşa, carĭ preferă sĕ dormă prin grădinĭ şi pe băncile de pe pieţele publice, decât sĕ trăescă sub un acoperiş ca tótă lumea. Vieţa acestor individĭ fără adăpost, într'o iérnă ca acésta este înspăimêntătóre, mai ales în partea rĕsăriténă şi de Nord a Londrei.

La Londra este o societate de binefacere, care a fondat un stabiliment, pentru a veni în ajutorul nenorociţilor fără adăpost şi fără pâne. Intre césurile 1 şi 4 diminéţa acéstă societate la sute şi mii de sĕracĭ le dă supă şi face focurĭ de cărbunĭ pe strădĭ, ca se se încăldescă. Din 350 de ómenĭ, carĭ au fost într'o nópte ajutaţĭ, într'una din casele societăţii de binefacere, 15 au fost fără adăpost mai multe nopţĭ, 24 numai cincĭ nopţĭ, 32 patru nopţĭ, 47 trei nopţĭ, 56 douĕ nopţĭ şi 69 o nópte.

Partea rĕsăriténă a Londrei este locută de Evrei veniţĭ din Rusia, carĭ sunt vecînic într'o miserie de nedescris. Spre Whitechapel, spre fabricile de fier de lângă Tamisa, carĭ au construit corăbiile de rĕsboiŭ englese şi japonese, unde altă-dată găseau de lucru 6000 de lucrătorĭ, astădĭ sunt ocupaţĭ abia 800. Mai încolo, la Stratford lângă Bow, sunt mii şi mii de lucrătorĭ fară lucru. Pe partea cealaltă a Tamisei se găsesce arsenalul de la Woolwich, sunt 2000 de ómenĭ de mult fără lucru şi alţĭ 5000, carĭ au fost de curênd concediaţĭ.

Bine înţeles, că din causa frigului, a suferit şi industria. In tótă partea de rĕsărit a Londrei sunt 15.000 de ómenĭ isbiţĭ de acéstă causă.

Sunt fórte rare casurile de sinucidenĭ, însĕ în tóte dilele pe strădĭ mor lucrătorĭ de fóme şi de frig.

Mai ales în şcóle se póte vedé sĕrăcia părinţilor. La o şcólă din suburbiul Plaiston, din 267 de copii câţĭ sunt, 62 au declarat, că părinţii lor sunt fără lucru, ér 28 au spus că n'au părinţĭ.

In şcóla primară, care este în apropierea palatului vămei de lângă Tamisa, din 60 de copii, 169 sunt carĭ au părinţĭ fără nicĭ o ocupaţie. Un tată este de nouĕ lunĭ fără lucru, ér o familie compusă din nouĕ suflete, trăesce cu câţĭ-va gologanĭ pe di. Se întêmplă adesea, ca un elev sĕ fie în clasă nemâncat de douĕ dile. S'au înfiinţat societăţĭ de ajutorare pentru asemenea copii, carĭ vênd câte 2 pfg. porţia la elevĭ.

Étă miseria şi sĕrăcia lucrătorilor fără lucru din iérna acésta, la Londra, în luna Decemvrie. Ce are sĕ fie în Ianuarie şi Februarie, este o întrebare, în vederea căreia guvernul engles a început de pe acum sĕ ia mĕsurĭ serióse.

Mulţămită publică.

Subscrisul venind ca preot şi observând, că la biserica nóstră gr. or. din Cristian, tractul Branului, nu sunt vestminte preoţescĭ pentru sf. serviciu şi că cele ce sunt, sunt vechĭ, m'am vĕdut silit pentru procurarea odăjdiilor necesare, a apela la marinimositatea poporenilor şi la alţĭ st domnĭ, carĭ împinşĭ de nobilul simţ de jertfă pentru scopurĭ bisericescĭ, rĕspundênd apelului meu, s'au grăbit cu dinariul lor, făcênd bisericei urmatórele donaţiunĭ şi anume: 1) Marin Pitic şi soţii au donat 1 rênd de vestminte în preţ de 114 corόne. 2) Vĕduva Reveica Codrea şi sóţele au donat 1 stichar în preţ de 34 cor. 3) Vĕduva Maria D. Hogia a donat 1 rênd de vestminte negre de catifea în preţ de 80 coróne. 4) Vĕduva Maria Dăneţ a donat 1 Epitrafir, 2 rucaviţe şi 1 brêu, tóte din mĕtase în preţ de 34 cor. 5) D-l Stefan Miculescu, comerciant Buzĕu (România) a donat 1 Sfită, 1 aer şi 2 procoveţe, tóte din mătase în preţ de 150 coróne. 6) D-l Ioan Nan j., comerciant Buzĕu (România) a donat 1 stichar de mătase în preţ de 80 coróne.

Tuturor acestor donatorĭ, pentru faptele generóse, carĭ doresc sĕ fie o vie pildă şi pentru alţĭ fii ai comunei nóstre bisericescĭ — esprim şi pe acéstă cale în numele comitetului parochial cele mai căldurόse mulţămite, special d-lor Ştefan *Miculescu* şi Ioan *Nan*, carĭ deşi înstrăinaţĭ cu plăcere au jertfit pentru biserica din comuna lor natală.

Dumnedeu sĕ le rĕsplătéscă jertfa adusă pe altarul bisericei, lungindu-le firul vieţii, ca şi în viitor sĕ mai pótă jertfi pentru sf. biserică. *Cristian*, în 12 Decemvrie 1902. Virgil *Pop*, paroch şi president al comitetului parochial.

ULTIME SCIRI.

Belgrad, 26 Decemvrie Contele Lamsdorff, la sosirea sa la Belgrad, a fost salutat de un adjutant al regelui Alexandru şi de o deputaţiune de fruntaşĭ. Cancelarul rus a rĕspuns, mulţumindu-le, şi apoi a trecut în revistă compania de onóre. Mulţimea l'a aclamat. Tóte prăvăliile au fost erĭ închise. Oraşul este pavoasat.

Lambsdorff, însoţit de ministrul afacerilor streine al Serbiei, locotenent-colonel Antonicĭ, şi de consilierul de stat Gvozdicĭ, a plecat la Niş, în mijlocul aclamaţiunilor populaţiunei. Aci, la gară, a fost salutat de generalul Petrovicĭ în numele Regelui, de generalul Iancovicĭ în numele armatei, de prefectul Stancovicĭ, de primarul Milovanovicĭ, de advocatul Ildjanovicĭ, în capul deputaţiunei Sêrbilor din Macedonia şi din Serbia. Milovanovicĭ a ţinut un scurt discurs la sfêrşitul căruia a strigat: „Trăiescă Ţarul, Regele Alexandru şi Lamsdorff!“ După schimbarea salutărilor, Lamsdorff, cu generalul Petrovicĭ, s'a urcat într'o trăsură de gală şi s'au dus la palat în ovaţiunile mulţimei. Regele Alexandru l'a primit în audienţă solemnă. Lamsdorff a fost apoi presentat reginei Draga.

Literatură.

„Anuarul băncilor române“ pe anul 1903. Anul IV. Editura delagaţiunii exmise de conferenţa Directorilor de Bancă din 25—26 Iunie 1898. Sibiiu. Tiparul tipografiei archidiecesane.—Acest anuar are formă elegantă 8⁰ mare, legătură gălbuie de pânză şi pe 144 de paginĭ conţine 1, partea calendaristică 2, Şematismul societăţilor financiare şi comerciale române în numĕr de 83. 3) Monetele statelor mai marĭ. 4, Extras din regulamentul afacerilor Băncii austro-ungare. 5. Estras din tarifele de postă şi telegraf. 6, Competinţe şi timbre. 7. Cheie pentru calcularea intereselor.

„Idei pregătitóre în pedagogie“ de Dr. Petru *'Şpan.* Sibiiu. Tiparul tipografiei Archidiecesane 1902. Preţul 3 cor.

Cartea acésta cuprinde pe 153 paginĭ 11 capitole din sciinţa pedagogică, cum sunt: 1, Afectele cu referire la educaţiune. 2) Individualitatea în educaţiune. 3) Cestiunea educaţiunii femeii. 4) Problema scólelor de fete. 5) Sciinţa în şcólă şi afară din şcólă. 6) Excursiunile şcolare. 7) Uu cuvênt asupra cărţilor de şcólă. 8) La cestiunea examenelor. 9) Utilitarismu în şcólă 10) Formarea caracterului în şcólă. 11) Cultul religios în educaţie. — Autorul tratéză aşa dér mai multe teme din domeniul pedagogiei, carĭ în literaturile strĕine formézá deja de mult obiectul discuţiunilor, la noi însĕ se presentă ca ceva nou, din care causă autorul a sĕvîrşit un lucru util şi a umplut un gol în literatura pedagogică română. D-l Şpan este discipolul şcólei Herbart-Zilleriane, ér cartea d-sale va puté fi cetită cu folos nu numai de specialitştĭ în ale educaţiunei.

Datina vitelor de a linge.

Unele vite au datina rea de ling tot felul de obiecte, ce le vin în cale. Datina acésta trebue stêrpită fără amânare, de óre-ce prin désa deprindere vitele simt óre-care plăcere, şi atuncĭ e greu de a-le mai puté desvĕţa. Datina acésta trebue stîrpită de la vite, fiind-că orĭ şi câtă plăcere le-ar face linsul, acesta e spre dauna stărei lor sanitare, décă sĕ deprind într'o mĕsură prea mare, de óre-ce ele nicĭ nu se mai pot sătura cum se cade, fiind-că în loc de-a mânca, mai bucuros ling.

Linsul la vitele cornute, e ca şi datina la oi de pildă de a-şĭ róde lâna una alteia. Dér oile se pot mai uşor desvĕţa de datina acésta, décă îndată-ce le observăm, le apucăm şi le tundem, ér décă nu se pot tunde din causa anotimpului, atuncĭ le despărţim una de alta.

Datina vitelor de a linge se desvóltă, ca şi la copiiĭ cei mici datina de a afunda tot ce află în gură. Datina acésta o capĕtă vitele mai cu sémă atuncĭ, décă se legă în grajd şi acolo se lasă timp uitat, une-orĭ fără a le da la soroc de mâncare. Va sĕ dică şi ele simt un fel de „urît“, pe care ca sĕ-l pótă alunga ling într'una tot ce le vine înainte. Dupa-ce s'au înrădĕcinat odată în ele linsul, apoi nu se mai uită nicĭ la nutreţul, ce li-se dă, ci numai tot ling. Când vitele ajung în starea acésta, atuncĭ e rĕu de ele, de óre-ce slăbesc vĕdênd cu ochii.

Datina acésta este óre-cum şi lipiciósă, de óre-ce décă începe una cu linsul, acesta trece la alta şi astfel se pot molipsi tóte vitele câte sunt într'un grajd. De aceea trebue sĕ fim băgătorĭ de sémă şi îndată-ce vedem, că o vită începe a linge păretele, eslea, pămêntul séu pe altă vită de lângă ea, sĕ o despărţim de celelalte. Acesta e cel mai sigur léc de a-se desvĕţa de lins.

Un alt mijloc de a feri vitele de datina de lins, mai este şi acela de a nu le ţiné tot legate în grajd, ca sĕ le ajungă uritul, ci a le mai slobodi şi pe afară în aerul cel prŏspĕt şi curat chiar şi pe timpul de iernă, cu deosebire pe la amiadĭ, când aerul e mai dulce şi nu e tocmai aşa frig.

Datina vitelor de a linge, vine de acolo, că unele nu capĕtă sare regulat şi astfel ele o caută în tóte obiectele, cu carĭ vin în atingere. In asemenea casurĭ, îndată ce o vede economul, o desparte de celelalte vite şi îi dă ceva mai multă sare, dér nu cu sdrobul, prin ce s'ar puté mări pofta de lins, ci pisată mĕrunt şi amestecată cu făină séu tăriţe.

Datina de a se tot linge vita pe ea, séu pe vecina sa, eslea, păretele, pămêntul séu alte lucrurĭ ce-i vin înainte, o mai capĕtă şi din nutreţul prea rĕu, séu décă se nutresc tot cu un fel de nutreţ, şi acesta nu li-se mai schimbă, décă grajdul nu se ţine destul de curat, décă eslele nu se curăţă după fie-care nutrire ş. a. Prin linsul acesta vita vré sĕ întroducă adecă óre-care schimbare în corpul sĕu bolnăvicios.

De nutreţul prea rĕu se ţine fênul séu otava aceea, care e compusă numai cam dintr'o specie séu două de iérbă, cum e bunăóră rogozul şi pipirigul, carĭ cresc de regulă pe fênaţele băltóse. Nutreţele acestea de regulă sunt acre şi amarĭ. De aceea şi vitelor li-se face de la un timp rĕu şi óre cum gréţă de ele, de nu le mai pot mânca.

Economul practic trebue sĕ fie decĭ cu multă băgare de sémă şi décă vede, că într'un timp anumit are tot nutreţ de cel mai rĕu, sĕ-l amestece cu de cel mai bun şi numai astfel sĕ-l dée vitelor.

Cu cât pe un nutreţ cresc mai multe specii de ierburĭ, cu atât e mai bun şi fênul acelora. De aceea, décă vede economul, că are şi fênaţe mai rele de iérbă, sĕ adune acum pe iérnă flórea din fênurile cele mai bune şi colo la primăvară sĕ o semene în acelea. Făcênd astfel în decurs de câţĭ-va anĭ, se póte scăpa cu totul de nutreţurile cele rele.

Cu un nutreţ bun, vitele se pot desvĕţa nu numai de datina rea de a linge, ci se mai pot tămădui chiar şi de alte bóle.

Un bun mijloc de a desvĕţa vitele de lins mai este şi acela, de a le ţiné într'un aşternut cât mai prŏspĕt, de a nu le prea da lătură, cartofi séu napĭ de nutreţ, ci numei fên şi alte nutreţurĭ mai aspre.

Afară de acestea se mai póte face încercare şi cu apă de var, sare de cuină 90 grame într'o jumĕtate de litru de apă, séu 15 grame de praf de cretă, séu 45 grame sare de glauber ş. a., carĭ asemenea li-se dau în apă séu tărîţe de câte trei orĭ pe dĭ.

Décă nicĭ după încercările acestea nu ne-ar succede, ca sĕ desvĕţăm vitele de datina linsului, atuncĭ mai bine facem décă le tăiem séu le vindem, pe când adecă nu slăbesc de tot. Intr'un asemenea cas ne alegem cu ceva cel puţin.

Mai ales în economiile mai marĭ de vite, economul trebue sĕ fie cu deosebită băgare de sémă, ca sĕ nu se încuibeze datina aceea rea, de óre-ce din vite apoi nu numai că e cu mult mai greu de stêrpit, dér chiar şi urmările pot sĕ fie cu mult mai dăunóse, ca în economiile cele mai micĭ.

Cerinţa cea mai însemnată, pentru-ca vitele sĕ nu cadă în bóla linsului, este aceea, ca nu numai grajdurile, aşternutul şi eslile, ci chiar şi trupul lor sĕ fie ţinut în cea mai bună curăţenie.

O altă cerinţă mai este şi aceea, ca vitele sĕ aibă tot-déuna sdrobul cu sare, din care sĕ pótă linge, cât le trebue. A da vitelor sarea tot în lătură nu e cu scop, de óre-ce natura fie-cărei vite cere ca se mai şi lingă din când în când. Prin linsul din sdrob se stêmpĕră óre cum şi de regulă apoi nu mai umblă după alte obiecte da lins.

Tóte vitele, afară de porcĭ, se pot lăsa sĕ lingă din sdrob Dér nicĭ cu acesta nu trebue sĕ se facă abus. E destul, décă li-se dă sdrobul odată pe sĕptĕmână, ca sĕ-l lingă. Décă economul ar observa, că cutare vită nu linge, ci voesce sĕ l rupă cu dinţii, de la acea vită trebue luat, cu deosebire de la cele tinere.

Precum la vitele cele marĭ, aşa şi la viţeii cei micĭ se desvoltă une-orĭ fórte tare instinctul de a linge. Acest instinct provine de acolo, că laptele pe care ei îl sug, e fórte dulce de aceea caută dupa un nutremênt mai sărat şi mai acru, pe care décă nu li-l dă economul, şi-l caută ei pe unde ajung. De aci urméză, că viţeii micĭ apucă une-orĭ cu gura chiar şi vestminte de prin curte séu alte sdranţe, pe carĭ le rod şi le înghit. Invĕţul acesta însĕ nu e bun, de óre-ce póte sĕ le coste chiar şi viéţa.

Când vede economul, că şi la viţeii cei micĭ e tare desvoltat instinctul de lins, trebue sĕ le pună la îndemână un sdrob de humă (margă). Ei se dedau cu linsul aceluia, care pe lângă că le potolesce pofta de lins, le mai ajută şi la desvoltarea şi întărirea óselor lor crude, de care ei au neapĕrată trebuinţă când sunt micĭ.

Ioan Georgescu.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, **„Călindarul Plugariului“**. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pămêntului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce semĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite *„poveţe“*, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Patima judecăţilor.

„Nu ne duce pre noi în ispită şi ne isbăvesce de cel viclén“. Aşa dicem când ne închinăm lui Dumnedeu.

Se rógă omul lui Dumnedeu, se rógă sĕ-l isbăvéscă de cel viclén, dér se rógă óre-cum lui Dumnedeu, ca Dumnedeu se opréscă orĭ sĕ împiedece pe cel viclén de a-se apropia. Omul îşĭ închipue că cel viclén e în afară, e încolo departe, şi décă nu s'o apropia de el, atuncĭ nu va aluneca spre pĕcat.

Trebue sĕ scie însĕ omul, că apucăturile cele rele, ura, rĕsbunarea, lăcomia, acestea sunt cel viclén, şi acest viclén este chiar în inima lui. Şi de acest viclén nu póte scăpa omul altfel, decât numai când îl bagă de sémă şi ia mĕsurĭ, ca sĕ nu-l asculte şi sĕ nu-i facă pe voie.

Sĕ se róge omul lui Dumnedeu, ca sĕ-l isbăvéscă de cel viclén, dér sĕ bage de sémă omul, că cel viclén sunt chiar apucăturile lui cele rele; sĕ le bage de sémă, sĕ fie cu ochii la ele, sĕ róge pe Dumnedeu sĕ-l ajute sĕ le înfrângă şi se fie cu gândul la ele ca şi cum ar dice Bunului Dumnedeu: Dómne acestea sunt cel viclén, de acestea izbăvesce-mĕ.

Aceste apucăturĭ rele sunt cel viclén, şi acest lucru l'au sciut până şi păgânii, căcĭ un înţelept păgân, încă din vechime a dis omului: *Cunosce-te pre tine*, adecă silesce-te de-ţĭ cunósce apucăturile, căcĭ mai marĭ şi mai primejdióse sunt greşelele, carĭ le poţĭ face tu însu-ţĭ, decât neajunsurile, carĭ ţi-le pot face alţii. Căcĭ de cele ce-ţĭ pot face alţii te păzescĭ mai mult, ér în tine ai tótă încrederea şi unde te împinge patima te ducĭ ca orbul. Deschide-ţĭ dér ochii şi nu fi orb, deschide-ţĭ ochii şi te uită la tine încotro mergĭ şi ce apucăturĭ rele ai.

Acéstă orbire şi vinovată încredere în sine face pe mulţĭ ómenĭ sĕ-şĭ piérdă vremea în judecăţĭ, cu gândul de a face rĕu altora, pe când la urmă îşĭ fac rĕu numai lor.

Décă ocârmuirea ţĕrii a întocmit judecătorii unde la mare nevoie sĕ se ducă omul, ca sĕ-şĭ caute dreptatea, vedĭ astădĭ pe la sate mai ales şi prin têrguşóre, că pentru tótă nimica ómenii alérgă la judecată. Las' c'am sĕ-l învĕţ eu pe cutare! Las' c'am sĕ-i arĕt eu lui cutare! Aşa dic mereu şi mereu umblă prin judecăţĭ şi până sĕ-i arate lui cutare, orĭ până sĕ-l înveţe pe cutare, alérgă de glaba pe drumurĭ şi cheltuesce vreme şi banĭ, pierdênd dile întregĭ pe la judecătorii.

Şi décă i-o arăta lui cutare, adecă cu ce-o sĕ se alégă la urma urmei? Ce-o sĕ câştige el din acésta?

O sĕ-şĭ câştige un vrăsmaş, căcĭ cutare n'o sĕ se lase mai jos şi o sĕ caute sĕ-sĭ rĕsbune şi el. Cutare şi el când i-o veni bine ca sĕ-l facă şi el sĕ se plimbe pe la judecătorii şi sĕ cheltuéscă din nou banĭ şi vreme.

Şĭ-apoi câte mai pot sĕ ésă din aceste judecăţĭ! Câte învrăjbirĭ, câte nenorocirĭ.

Bĕtrânii noştri şĭ-au dat socotélă de tóte aceste rele, de aceea sfântă este vorba lor: *„Decât o judecată dréptă, mai bine o învoială strîmbă.“*

Nu trebue sĕ crédă nimenĭ, că décă sunt judecătorii în ţeră, apoi trebue numaĭ decât sĕ ne ţinem de judecăţĭ. Multe lucrurĭ sunt pe lume, dér nu ne ţinem numai de ele. Ce? Décă sunt fântânĭ apoĭ trebue sĕ ne pierdem vremea sĕ stăm numai sĕ cărăm apă? Orĭ décă este foc, apoi trebue sĕ stăm sĕ facem foc mereu? Orĭ décă este sóre orĭ lună, apoi trebue sĕ ne pierdem vremea cu ele?

Multe lucrurĭ sunt pe lume, şi bune şi folositóre, dér fie-care e bun la locul lui şi la vremea lui. Omul trebue sĕ scie în tot-déuna a-se chibzui cum trebue sĕ-şĭ alégă mai bine ceea-ce póte sĕ fie de folos.

Omul trebue sĕ caute a-şĭ alege numai ceea-ce îi trebue, sciind că décă alunecă sĕ alégă şi ce nu-i trebue, apoi el se póte obicĭnui cu acéstă alunecare şi ajunge sĕ alunece în tot-déuna şi sĕ alégă numai rĕul.

Sĕ caute decĭ omul a se cunósce pe sine, ca sĕ vadă ce e rĕu în el şi sĕ se gândéscă la acest rĕu, la acest viclén când se rógă lui Dumnedeu, ca sĕ-l isbăvéscă de cel viclén.

Th. D. Speranţia.

POVEŢE.

Ce-i de făcut cu cenuşa. Foc mai mult decât în dricul iernei nu se arde. Sĕrac şi bogat caută sĕ ţie cald în casă. Şi se face o mulţime de cenuşe. Pe la noi încă nu se prea scie, la ce-i bună cenuşa, orĭ se face leşie orĭ se aruncă afară, doră că se mai folosesce la curăţirea ólelor şi şipurilor. Cenuşa însĕ este tare bună pentru grădina de legumĭ şi pentru pomete. Mai ales pentru salată, bob, linte şi mazĕre este tare bine, décă înaintea săpatului se presară locul cu cenuşe, şi atuncĭ rodul este bogat şi frumos. Nu numai atâta. De locul gunoit cu cenuşe fug colbecii, purecii de grădină şi alte găzăvenii stricăcióse, căcĭ nu le sufere cenuşa. Apoi mai este bine a presăra cenuşa pe lângă rădĕcinile pomilor, tómna şi în anul viitor pomii rodesc tare bine. De

aceea sĕ grijéscă gospodinele şi sĕ strîngă cenuşa, sĕ nu o arunce de géba pe afară, că şi ea, praf cum este are menirea a aduce bogăţie la casa omului. Cum dă în primăvară sĕ o presare pe straturĭ în grădina de legumĭ.

Fómea.

Orĭ-cât de obicĭnuită ni-s'ar părea, fómea este o necesitate fórte greu de esplicat. Mai întâiŭ trebue sĕ avem în vedere nesigura·ţa, cu care se localiséză. Unde ne e fóme? Unii spun că în gât, alţii că la stomac. De cele mai multe-orĭ fómea se anunţă printr'o vagă, nedesluşită sensaţiune la nivelul stomacului, sensaţie ce dispare îndată ce s'a dat vre-un aliment acestui organ; acéstă sensaţiune póte se degenereze în suciturĭ, crampe, în adevĕrate durerĭ în partea de sus a trunchiului.

*

Un alt fenomen curios este caracterul periodic al fómei. Orĭ-cine a putut constata că, în·dată ce sosesce ora mesei, îĭ e fóme Imprejurările însé îl împedecă sĕ mănânce: masa e întârdiată cu o oră, séu două. Fómea dispare Cu tóte că era fórte pronunţată la ora obicĭnuită a mesei, acum a dispărut aprópe cu desĕvêrşire. Se pare că acésta este absurd, căcĭ décă fómea este o necesitate a organismului, acéstă necesitate trebue se se manifesteze cu atât mai imperios cu cât se întârdie satisfacerea ei.

*

Observaţiunile scienţifice pentru demonstrarea acestei particularităţĭ sunt numeróse, şi au dovedit, că *nu esistă nicĭ o proporţie între intensitatea (puterea) fómei şi necesitatea de alimente (hrană) a organismului.* Este invederat faptul, că în cursul inaniţiei (lihnelei, sfĕrşelei) sensaţiunea de fóme se micşoréză. Acésta reiese în mod clar din auto-observaţiunile, carĭ le-a făcut asupra lui însu-şĭ Antonio Viterbì, advocat séu magistrat, sub prima republică din Franţa, care, compromis într'o afacere, a fost condamnat la mórte în 1821. Pentru a scăpa de eşafod, Viterbi s'a lăsat sĕ móră de fóme şi în cursul uşórei sale agonii a luat, asupra stărei şi sensaţilor sale, nisce fórte interesante note, carĭ s'au păstrat. După un prim post, care a ţinut şése ţile, Viterbi a început la 3 Decemvrie un al doilea post, pe care l'a ţinut până la sfêrşit. Până la 11 Decemvrie, chinurile fómei îl făceau sĕ sufere, la intervale. De la 11 până la 18 îl tortură o sete ardĕtóre. Étă ce scrie condamnatul în acéstă din urmă ţi:

„La 11 óre ajung la termenul esistenţei mele, cu seninătatea nevinovatului Fómea nu mĕ mai supĕră, setea a incetat cu totul.... Puţinele clipe ce mĭ-au mai rĕmas de trăit se scurg încet, ca apa unui rîuleţ, printr'o frumósă câmpie".

Donĕ ţile mai târţiŭ, la 20 Decemvrie. Viterbi móre: trăise 17 ţile fără sĕ mănânce şi fără sĕ bea.

Fómea póte se ucidă un om şi într'un timp mult mai lung: 20, 30 şi chiar 60 de ţile.

*

In general, mórtea este mult mai uşóră la cel ce postesce de bună voie, decât la cei carĭ sunt siliţĭ sĕ nu mănânce, ca naufragiaţii, minerii dintr'o mină prăbuşită, etc. Afară de asta, cei dintâiŭ nu suferă de fóme, pe când ceilalţĭ sufer îngrozitor.

De unde acésta deosebire?

S'a căutat sĕ se esplice acésta în chipul următor: sunt donĕ felurĭ de a murĭ de fóme. Pe de-o parte postitorii voluntarĭ—nebunii, istericii şi o mulţime de alţĭ bolnavĭ — carĭ resistă fórte mult timp la lipsa de hrană şi carĭ nu simt fóme. Aceştia dovedesc, că lipsa de alimente nu produce mórtea, decât într'un timp fórte lung, că inaniţia nu omóră decât fórte târţiu.

Pe de altă parte, avem fiinţele normale carĭ, impiedecate de a se nutri, şi suferind de fóme, mor repede. Căcĭ, necesităţile organice ale unora şi ale celorlalte, fiind identice, cei din urmă sunt ucişĭ de o causă ce nu se presintă la cei dintâiŭ: fómea. Bolnavul şi cel ce se lasă cu voinţă sĕ móră de fóme, nu sufer chinurile ei: mor de inaniţie. Ceilalţĭ sufer torturile fómei şi mor, propriu ţis de fóme. Fómea omóră înainte de sfêrşélă.

De aci se póte deduce, că fómea nu e inaniţia, (sfêrşélă), nu este espresiunea esactă, constantă, sigură, a inaniţiei.

*

Caracterul nervos al fómei este lucru sigur; fómea póte fi făcută mai tare, séu, dimpotrivă, mai slabă, ca şi alte sensaţiunĭ nervóse, prin diferite condiţiunĭ mentale.

Nesatisfacerea fómei e întovărăşită de fenomene nervóse. Delirul famelic al naufragiaţilor de pe Bourgogne, Medusa, Ville-de-Saint Nazaire, etc., sunt esemple bine cunoscute. Aceste fenomene nervóse se presintă cu mult înainte ca organismul sĕ fie într'adevĕr în inaniţie, şi la postitorii voluntarĭ lipsesc cu totul.

Apoi, fómea póte sĕ devie o nevrosă perfect caracterisată. Sunt ilusiunĭ de fóme; esistă o fóme escesivă, la care e cu neputinţă sĕ rĕspundă o trebuinţă reală a organismului; apoi sunt atenuărĭ (slăbirĭ) de fóme cu adevĕrat patologice (bolnăviciósе). Prima stare patologică este cunoscută sub numele de *bulimie*. Cea de a doua, caracteristică la mulţĭ nebunĭ şi istericĭ, se numesce *anorexie.*

Afară de aceste donĕ stărĭ bine definite, sunt o mulţime de paradoxurĭ, ca sĕ ţicem aşa, ale fómei, îndestul de surprinţĕtóre pentru ca fisiologiştii sĕ aibă o óre-care greutate de a defini esact acéstă sensaţiune, de a o despărţi de trebuinţa reală de hrănire şi a-i arăta causele, originea şi căile de transmisiune.

Calendarul sĕptĕmânei.

DECEM. (1902) are 30 ţile. ANDREA.

Ţilele	Călend. Iul v.	Călend Greg.
Dum.	15 M. Eleuter	28 Pruncii nevin.
Lunĭ.	16 Păr. Ageu	29 Toma şi Ionat
Marţĭ	17 Păr. Dănilă	30 David
Merc.	18 M. Sevastian	31 Silvestru
Joi	19 Sf. Bonifaţiu	1 Ian. 1903 a. n.
Viner	20 Mart. Ignaţiu	2 Macariu
Sâm.	21 S. m. Iuliana	3 Genoveva

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 24 Dec. 1902

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	8.25	8 15
Grâu dela Tisa . . .	80	8.15	8 30
Grâu de Pesta . . .	80	8 20	8.35
Grâu de Alba regală . .	80	.—	.—
Grâu de Bácska . . .	80	—	.—
Grâu unguresc de nord .	80	.—	.—
Grâu romànesc	80	—	.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	6.60	6.75
Orz . . .	nutreţ. .	60—62	6 45	6 60
Orz . .	de rachiu	62—64	5.80	5.95
Orz . . .	de bere .	64-66	5 60	5.70
Ovĕs . . .		———	.—	.—
Cucuruz . .	bănăţén .	75	—	.—
Cucuruz .	alt soiu .	78	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.75	6 .—

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiu	Luţernă ungur.	52.—	58.—
„	„ transilvană	—.—	—.—
„	„ bănăţénă	—.—	—.—
„	„ roşiă . .	55.—	59.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .	— —	— —
Ulei de in .		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta . .	69.—	61.50
„ „	dela ţéră . . .	—.—	— —
Slănină . . .	svêntată . . .	56.—	56 50
Prune	din Bosnia . .	17.—	17.50
„		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	—.—	—.—
„	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou . .	—.—	—.—
Gogoşĭ. . . .	sêrbesc . .	—.—	—.—
„	din Ungaria . .	—.—	—.—
Miere	unguresci . . .	—.—	—.—
„	sêrbescĭ . .	.—	—.—
Ceră	brut .	—.—	—.—
Spirt . . .	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Se vinde

VIN de Ardeal **natural** litru cu **36 cr.**, preste 3 litri cu **32 cr.**, precum și **VIN vechiŭ** litru cu 40 și 50 cr.

O încercare va convinge pe fie-cine de bunătatea vinului.

Cu tótă stima:

Maria Bucur Bancilă, pe Tocile Nr. 31.

(784,2—10.)

DEPOSIT de articole igienice. ! DEPOSIT de mărfurĭ de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețurĭ curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă. Discreț à K. 2, 4. 6, 8, 10 etc.

Fluidul Kwizda.

Fluid pentru turiștĭ

Kwizda fluid pentru soldină.

Fricțiune probată contra soldinei. Intrebuințată de Turiștĭ, Bicicliștĭ și călărețĭ cu succes, pentru recr-are după ture mai marĭ.

Prețul o sticlă cor. 2.—, ½ sticlă cor. 1.20.

— Veritabil se capětă în tote farmaciile. —

Deposit principal la

Franz Joh. Kwizda

k. u. k. Oest.-ung. kön. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hoflif. Kreis-Apotheke KORNEUBURG, bei Wien.

Epilepsi.

Cine sufere de epilepsie, cârcei, de nervĭ sě céră broșura în privința acésta se trimite **gratis și franco** dela Schwanen-Apotheke, **Frankfurt, a. M.**

!! Avis prealabil !!!

PRĂVĂLIĂ NOUĂ.

Cel mai ieftin și mai bine asortat

Deposit de Coloniale, delicatese și beuturĭ spirtuóse.

Subsemnatul am onóre a aduce la cunoscința Onor. public brașovean și jur. și în special prea stimatei mele clientele, că pe lângă **depositul de coloniale en gros** ce-l am în Brașov, Strada Orfanilor nr. 3 **voi deschide dela 1 Ianuarie st n. 1903 tot în Strada Orfanilor nr. 2 în colț,** unde a fost depositul de beuturĭ spirtuose al d-lui A. Szegő

un MAGAZIN în detail de Coloniale, delicatese și beuturĭ spirtuóse

(indigene și streine), **Vinurĭ, Romurĭ și Liquerurĭ** etc.

Im place se sper ca On. public va profita de acéstă ocasiune favorabilă spre aș procura dela mine totul ce depinde de acésta branșă, **cu prețurile cele mai convenabile.**

Cu tótă stima

George G. Renția,

2—0 **Nr. 2 Strada Orfanilor nr. 2.**

Pentru a obținea un pěr bogat și pentru a împedeca **căderea pěrului** a înlătura formarea mătreței și a întări pelea capului, se **întrebuințațĭ**

BALSAMUL de PĚR a lui NEUSTÄDTER

Garantat. Se capětă numai la **Efect sigur.**

EUGEN NEUSTÄDTER

(760) Farmacia la „Schutz Engel" Brașov Piața Franz Josif, Tirgul grâului. 4—10

Săpun în rude

SCHICHT.

MARCA:

Cerbu séu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor de aceea cel mai ieftin.

Se capětă pretutindenĭ

19 -40.(72b)

O primejdie de mórte la o nuntă!

O descriere adevěrată după o povestire a luĭ Ioan Simmeich din Komárom-Tarján.

(Retipărirea oprită.)

După seceriș, noi ședeam într'o ḑi de Duminecă sub umbra unui teiu înaintea bisericei cu bětrânul nostru învěțător, a cărui povestirĭ noi tot-déuna bucuros le ascultam. El ne-a povestit despre prietinul seu.

„Franț Groszbauer" — ḑise el — era un om fórte plăcut și era jude comunal: avea douě fete, dintre carĭ una era Măria, o fată de 18 anĭ, trebuia se se mărite după ficiorul lui Martin negustor de vite. Cealaltă fată era o fetiță palidă de 14 anĭ, care suferia de mică de **reumatism**, durerĭ la mânĭ și picióre, carĭ erau într'una tot umflate, **durerĭ de cap, bătae de inimă,** amețelĭ, se simția rěu, și de-óre-ce zăcea tot în pat **nu avea poftă de mâncare.** Groszbauer nu cruța banĭ, numai ca sě-șĭ pótă vindeca fata mai tiněră, însě nu-i folosia nimic.

Înainte cu 3 anĭ, când fata cea mai mare Măria trebuia sě se cunune, Groszbauer nu scia nicĭ el pe cine se chieme de mărturie, fără ca sě vatăme pe vecinĭ, dintre carĭ fie-care era bucuros mărturie, căcĭ toțĭ îl iubiau pe Groszbauer.

„Acesta și nu altul, trebue sě fie martorul de cununie, ḑise Groszbauer.

Atuncĭ 'șĭ-aduse iute aminte de mine, că slujisem la olaltă în cătane. El ḑise către soția lui, cu care s'a sfătuit, că pe cine vré de mărturie. Vechiul meu prietin învěțătorul trebue se fie mărturie și nime altul. Îmĭ scrise, ca sě viu de loc. Acésta a fost o idee, pe care i-a dat'o D-ḑeu.

Ḑiua nuntei sosise. Óspeții se adunau din tóte părțile, preotul ținù în biserică o cuvêntare mișcătóre, apoi ne duserăm cu musica acasă, unde ne petrecurăm bine la vin, musică și cu dansul.

De odată se făcu o turburare. Bětrânul Groszbauer căḑù ca de trăsnet, ochiĭ îi erau închișĭ, tremura tot corpul sěu, ér fața i-se schimonosi cu totul. Musica nu mai cânta, ospețiĭ de nuntă săltară spăimântațĭ, ferestrile fură deschise de loc, ér bětrânul Groszbauer fù spălat cu apă și oțet, însě tóte erau de geaba. Muerĭ și fete plângeau și-șĭ smulgeau perul de desperare, era un lucru, ce țĭ sfâșia inima, ér eu steteam locului fără un pic de sfat. Deodată îmĭ vine un gând mântuitor, strigai soției mele: „Oh, de am avea la noi acum din **Elsa-Fluidul lui Feller,** de bună semă că i-ar ajuta sěrmanului nostru prietin! Soția mea caută în buzunar și etă găsesce 2 sticluțe; apucai una din mâna ei, frecai cu minunatul Elsa-Fluid a lui Feller îngenunchiând lângă densul, **capul, pieptul întreg,** și-i picurai câțĭ-va stropĭ în gură. Bětrânul Groszbauer deschide ochiĭ și începe a șopti: „Mai încă! mai!

Groszbauer deschide ochiĭ și șoptesce mai, încă mai!

„Îi mai dădui 10 stropĭ și Groszbauer se simți mai bine, mai târdiu Groszbauer s'a sculat; toțĭ plângeau de bucurie, și felicitară pe Groszbauer și pe mine. Nunta se urmà érășĭ mai departe și erau toțĭ voioșĭ. Óspeții beură întru sănětatea **producětorului a lui Elsa Fluid a lui Eugen Feller, apotecarul din Stubica.** După câte-va ore Groszbauer s'a însănětoșat pe deplin. Óspeții voiau sě scie de unde am acest leac minunat „Elsa-Fluid" și eu le-am spus'o. Caporalul Hoffer, bunul meu cunoscut și a lui Groszbauer, era tot bolnav, suferea de stomac, de vomare și nu avea apetit, suferia de durerĭ de ficat, ér sângele 'i-se suia în cap, și mai avea și junghiurĭ, întru cât a fost lăsat acasă dela miliție, dér nu-i fù mai bine nicĭ acasă, avea **colică,** durerĭ de piept, folosia mai multe medicamente despre carĭ cetia prin călindare, dér tóte erau fără folos.

De-odată cetesce în calindar o poveste despre Elsa-Fluidul veritabil al lui Feller și despre Elsa-Pilule și-șĭ comandă îndată dela apotecarul E. . Feller din Stubica, Kirchengasse nr. 94 (Comitatul Agram) 1 duzină (12 sticluțe) din Elsa-Fluid cu 5 corone și 6 cutiĭ din purgativele Elsa-Pilule de 4 corone. Porto-postal l'a plătit bunul farmacist însușĭ.

A luat pe ḑi de 3-orĭ câte 20 stropĭ de Elsa-Fluid în tr'un filigean de lapte dulce și s'a frecat cu picăturĭ curate de Elsa-Fluid de 2-orĭ din la stomac, fóle și la piept și prin tot locul, pe unde simțea durerĭ; din Pilulele-Elsa lua de 2-orĭ pe ḑi câte 4 odată, și i-se făcù bine din ḑi în ḑi și acum e pe deplin sănětos și recomandă tuturor pentru orĭ-ce durerĭ numai veritabilele „Pilule-Elsa" și Elsa-Fluidul lui Feller.

Acum toțĭ omeniĭ folosesc în sat Elsa-Fluidul lui Feller mai ales împotriva arsurilor, **rănilor,** junghiurilor în organe, împotriva frasului și a limbricilor la băiețĭ și a **ochilor slabĭ.** Un om fusese mai orb, și după-ce în decurs de 6 sěptěmânĭ s'a folosit de Elsa-Fluidul lui Feller amestecat cu apă la spălatul ochilor, acum vede ca și când era tîněr.

Mai departe laudă omeniĭ Elsa-Fluidul lui Feller pentru efectul seu la pojar, **durerĭ de piept,** durerĭ de **grumaḑĭ și gât,** la greutățĭ de respirare, la scuipat de sânge, la răgușelĭ, **zgârciurĭ,** sudorĭ de nopte, precum și împotriva nervositățeĭ, îngălbănărĭ anemie încă am auḑit lăudând Elsa-Fluidul lui Feller și împreună cu Pilulele-Elsa s'au folosit cu succes contra gălbănăriĭ.

Eu însu-mĭ, istorisi mai departe învěțătorul, am sě mulțumesc Elsa-Fluidul lui Feller, că věd bine, de-óre-ce înainte de ce Hoffer mi-a dat fluidul acesta stam așa de rěu cu ochiĭ, încât abia mai vedeam.

Franț Groszbauer a comandat de loc 4 duzine cu 16 cor. din Elsa-Fluidul lui Feller din Stubica și în câte-va sěptěmânĭ se însănětoșa cu totul și fata lui mai mică, și acum comandă adese câte o duzină cu 5 corone pentru sěracĭ. Dintre nuntașĭ șĭ-au comandat forte mulțĭ Elsa-Fluidul lui Feller, ba și din Elsa-Pilulele sale pentru purtare și au ajuns la resultate la țîțâitul urechilor, la umflăturĭ scrofulose, frigurĭ, influență catar, slăbiciunĭ de picióre și mânĭ, la hemoroide, la rîgâiturĭ, vomărĭ și mai ales contra durerilor de dințĭ.

Acesta e istorisirea bětrânului învěțător, care mi-a împărtășit'o prietenul meu. Se înțelege, că și eu mi-am comandat de loc din Elsa-Fluidul lui Feller 24 de sticle cu 8 corone și 60 filerĭ, apoi 36 sticle cu 12 cor. 40 filerĭ și Elsa-Fluidul m'a vindecat. Mi-a ajutat împotriva junghiurilor pricinuite de răcélă, ba contra tuturor bolelor, carĭ se iviau la casă. Andrei Samweber a folosit Elsa-Fluidul la soția lui contra **durerilor de dințĭ,** de cap și junghiurĭ în mânĭ și picióre și i-a ajutat, copiiĭ i-s'au însănětoșat. Franț Goldschmied și soția lui au scăpat prin el de durerea de stomac. Andrei Hey folosesce Elsa-Fluidul contra tuturor bolelor. Anton Goldschmied îl folosesce contra durerilor de cap, Mihai Eichard avea un copil mai mort decât viu, de când i-a dat Elsa-Fluidul lui Feller în lapte e sănětos ca aluna. Savu Heidinger nu mai pute de durere de dințĭ Elsa-Fluidul lui Feller i-a ajutat îndată. Anton Kahlbach și Ioan Perttol laudă Elsa-Fluidul și Elsa-Pilulele pentru stomac, ér Elisaveta Stroi a scăpat de durerĭ de inimă cu ajutorul Elsa-Fluidul lui Feller.

Și cei sănětoșĭ se folosesc la spălat de Elsa-Fluidul lui Feller, sunt sigur, ca toțĭ îmĭ vor fi mulțumitorĭ, carĭ vor comanda Elsa-Fluidul meu. Numai se se apere toțĭ de falsificărĭ și sě comande de-adreptul din **Stubica** și sě se scrie adresa curat la:

Eugen V. Feller,

farmacist in Stubica, Kirchengasse nr. 94 (Comitatul Agram).

Veciniĭ a căror nume și pronume l'am scris d-lui farmacist Feller trăiesc toțĭ în Tarján și pot adeveri cu toțiĭ ce mult le-a folosit Elsa-Fluidul lui Feller și cum sunt de îndestulițĭ cu el.

Veritabilul lui Feller „ELSA-FLUID"

(Fluidul-Feller estras de plante, de miros plăcut, cu marca Elsa).

Atât pe instrucția de folosire, cât și pe fie-care sticlă trebue sě pórte marca aci alăturată, cu numele „Elsa" și subscrierea „Feller". La expozițiile din Paris, Roma, Londra, Nizza și Berlin „Elsa Fluid" a fost decorată cu medalia de aur. Comandațĭ „Elsa-Fluid" cu rambursă poștală și prin alăturarea costului. Costa:

Cu ambalagiu și porto-poștal cum și descrierea modului de folosire.

12 Sticle séu	6 Sticle duple	5 coróne	— fil.
24 „ „	12 „ „	8 „	60 „
36 „ „	18 „ „	12 „	40 „
48 „ „	24 „ „	16 „	— „
60 „ „	30 „ „	20 „	— „

ALLEIN ECHTER ELSA FELLER'S wolriechender PFLANZEN-ESSENZEN FLUID mit der Marke „ELSA" Feller

Gratuit primesce fie-care cumpěrător a unei duzine nouă, o sticlă pe deasupra. Se ne ferim de contrafacerĭ. Numai „Elsa-Fluidul" e veritabil. Decă o scrisore s'ar pierde, sě scriem recomandat.

Mai recomandăm: Pilulele de Rabarber „Elsa-Fluid" ale lui Feller Aperitivul mai bun, ieftin și probat, care influențéză repede, fără durerĭ, promovând curățirea sângelui, mistuirea, alinând durerile la cele mai multe bolĭ de stomac și ale organelor de mistuire. Un pachet (6 cutiĭ) cu îndrumărĭ de folosință costă **4 coróne.**

„Rane pricinuite prin ardere, le vindecă în timpul cel mai scurt de 4 ciasurĭ fluidul „Elsa". Scrie la 2/II 1902. KAUTZ IOAN Mramorac (com. Timișului.)

Cine doresce sě priméscă „ElsaFluid" cum și „Pilulele-Elsa" de Feller se comandă la:

Eugen V. Feller,

liferantul Alteței Sale printului Filip de Bourbon, farmacist în Stubica Strada Bisericei Nr. 94 (comitatul Agram.)

Depositul principal în Budapesta: la farmacia Iosif de Török, Király uteza 12; Dr. Eggers „Reichs-Palatin", farmacist, Váczi-korut 17. și la farmacia Bela Zoltán, V., Szabadság-tér. In Arad se capětă la farmacia Iulius Tábor și Kelemen v. Földes.

„Renumitul D-Tale fluid „Elsa" în adever folosesce la tóte bólele interne. Pe mine într'o nopte m'a lecuit de durerĭ de picióre". Scrie la 10/XI. 1902. IOAN MAJLIK, forestier, Gács (c. Nograd.)